

Bus pakeistas Lietuvos bankų uždavinys

Pirmadienio žinios iš Lietuvos

Vilnius, rugpjūčio 31 d. (Elta) — Kokie vyriausybės nutarimai trukdo bankų biznui, komercinei veiklai, kokius nutarimus reikėtų patobulinti, šiuos klausimus Ministro pirmininko pavaduotojas Bronislovas Lubys aptarė su Respublikos komercinių bankų vadovais. Bankininkai pažadėjo padėti vyriausybei aprūpinti Lietuvos žmones vaistais, kuru ir maisto produktais. Taip pat paprašė suteikti jiems teisę išsipirkti patalpas, patiems nustatyti kreditų palūkanas. Buvo aptarti lito įvedimo klausimai, pataisos Privatizacijos, Bankroto, Konkurencijos ir Ipotekos įstatymuose, kurie turėtų būti priimti dar šį rudenį.

Lietuvos Vyriausybė ir Lietuvos Bankas su Tarptautiniu Valiutos Fondu bei Pasaulio Banku parengė mūsų šalies ekonomikos stabilizavimo memorandumą. Per penkiasdešimt socialinio ūkininkavimo metų Lietuvoje buvo įprasta, kad Vyriausybė suplanuota biudžeta, o bankui paveda surasti pinigų. Dabar šį modelį reikia keisti, pažymėjo Lietuvos Banko valdybos pirmininkas Vilius Baldišis. Reikės priimti bankroto įstatymą. Prieš porą metų suprato, jog didelės valstybinės įmonės, gaminančios produkciją planine tvarka realizuojama Rytuose, neturi perspektyvos. Bet jos nepersitvarkė, tūkstančiai darbininkų vietą atlyginimo gauna pašalpas. Supainioti mokesčiai, ūkio reorganizavimo programos nebuvimas, monopolinės tendencijos privedė prie to, kad nedidelės maitinimo ar patarnavimo įmonės išnyko. Lietuva tapo prekybos tranzito keliu tarp Vakarų ir Rytų. Todėl reikia sutvarkyti mokesčius, kad jie netrukdytų verslui, žmonių iniciatyvai.

Nelengva žiemkenčių sėja

Pirmieji žiemkenčių sėja pradėjo pietinių Lietuvos rajonų — Dzukijos ūkininkai, žemės ūkio įmonės ir bendrovės. Ši sėja Lietuvoje labai atsakingas darbas, nes iš visų javų derlius būna didžiausias ir stabiliausias. Žemės ūkio ministerijai kelia nerimą, kad žieminių javų gali būti pasėta žymiai mažiau, negu pernai, o jų reikia turėti ne mažiau kaip 400,000 hektarų, juo labiau, kad sėklos yra pakankamai. Vyriausybė žemdirbiams iš valstybės rezervinio fondo paskyrė 10,000 tonų dyzelinio kuro, leido virš nustatytų normų tiekti benzino. Sunkiau bus su labai pabrangusiomis mineralinėmis trąšomis, kurių Kėdainių chemijos gamykla birželio-liepos mėnesiais pagamino vos 320 tonų.

Lietuviai į invalidų olimpinės žaidynes

Į Barceloną dalyvauti parolimpadijoje — invalidų Pasaulio žaidynėse — išvyko Lietuvos delegacija. Joje — 10 žmonių, iš to skaičiaus keturi sportininkai, du treneriai.

Prieš išvykstant delegacijai, Lietuvos tautiniame olimpiadame komitete įvyko jos palydėtuvas. Lietuvos parolimpinio komiteto prezidentas,

Aukščiausiosios Tarybos deputatas Vytautas Kvietkauskas pareiškė, kad šis būrys perima estafetę iš pirmosios Lietuvos olimpiečių delegacijos, neseniai po ilgos pertraukos atstovavusių mūsų nepriklausomai valstybei pasaulio sporto bendrijoje. LTOK direktorius Petras Statuta pasakė, kad Barcelona tapo istoriniu Lietuvos sportui miestu, įteikė išvykstantiems valstybės vėliava, kuri buvo iškelta olimpiadame kaimelyje prie Lietuvos delegacijos būstinės.

Ruošiantis pasirašyti sutartį, rusai ją keičia

Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos pirm. Vytautas Landsbergis tradicinėje sekmadieninėje laidoje kalbėdamas apie rugsėjo 8 d. būsimą susitikimą su Rusijos prezidentu Boris Jelcinu, kuriame numatyta pasirašyti dokumentą dėl Rusijos kariuomenės išvedimo iš Lietuvos, pažymėjo, kad Lietuvos ekspertai įtemptai tam ruošiasi. Deja, partneriai Maskvoje keičia anksčiau suderintus susitarimų dalis, teikia naujus pasiūlymus, kurie iškreipia esamą situaciją. Pavyzdžiui, bandoma primesti išpareigojimus. „Mes galime padėti išvesti kariuomenę, bet nesirengiame nieko išpareigoti“, pasakė Lietuvos parlamento vadovas.

Sniečkaus miestui — 15 metų

Ignalinos atominės elektrinės darbuotojų gyvenvietė Sniečkui (siūlomas naujas pavadinimas — Visaginas), pastatyta vienoje gražiausių Lietuvos vietų — Nacionaliniame parke, sukako 15 metų. Nors Sniečkui dar nesuteiktas miesto statusas, tačiau gyventojų skaičiumi — 38,000 jis lenkia ne tik rajono centrą Ignaliną (apie 8,000), bet ir daugelį kitų Lietuvos miestų.

Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos pirm. Vytautas Landsbergis atvyko pasveikinti Sniečkaus gyventojų ir pasikalbėti apie jų rūpesčius. Daugiatautėje gyvenvietėje yra tik 6% lietuvių, nes dirbti į Ignalinos atominę elektrinę buvo sukviesti žmonės iš visos Sovietų Sąjungos. Iki rugpjūčio pučo ši gyvenvietė buvo patikima Sovietų Sąjungos Komunistų Partijos ir karinių-komunistų jėgų Lietuvoje atrama. Dabar 90% Sniečkaus žmonių yra priėmę Lietuvos pilietybę.

Susitikimuose su gyvenvietės imonių vadovais, politinių judėjimų atstovais, visuomenė buvo kalbama apie nelengvą elektrinės ekonominę būklę — išaugus elektros energijos kainoms, sumažėjo jos eksportas. Labai aktuali Sniečkui valstybinės lietuvių kalbos mokymo problema. Sniečkaus gyventojams rūpi augančios kainos ir socialinės garantijos, galimybė gauti žemės, ar galima bus įgyti dvigubą pilietybę.

Trumpos žinios

Lietuvos, Latvijos ir Estijos karinių štabų atstovų konferencija prasideda Vilniuje rugpjūčio 31 d. Joje dalyvaus ir NATO —

Perspėjus Pinatubo ugniakalnio papėdėje esančio kaimo žmones, kad vėl numatomas didelis ugniakalnio išsiveržimas, žmonės palikę savo namus bėga į saugia vieta. Sekmadienį atstūmę žmonės buvo užmušti iš ugniakalnio išsiveržusių ir „lietumi“ lijučių degančių pelenų.

Japonijoje vėl įvyko skandalas valdančioje partijoje

Vicepirmininkas atsistatydina už priėmimą kyšio

Tokijo, rugpjūčio 27 d. — Ilgai nesutvarkytas kyšininkavimo skandalas sukėlė krizę Japonijos Premjero Kiiči Miyazawa vyriausybei. Valdančiosios Liberalų Demokratų Partijos vicepirmininkas Šin Kanemaru prisipažino nelegaliai priėmęs 4 mil. dol. kyšį iš sunkvežimių transporto kompanijos ir po to atsistatydino iš partijoje eitu pareigų.

Šis prisipažinimas apstulbino kitus tos partijos centro valdybos narius ir sakoma, kad ministras pirmininkas Miyazawa maldavo Kanemaru pasilikti pareigose, kad dėl to neatsistatydintų vyriausybės nariai,

kaip tik šiuo laiku, kai pati vyriausybė netvirtai stovi.

Ivairūs skandalai per paskutiniuosius trejus metus jau ir taip pakirto valdančiosios LDP patikimumą. Nuo pat 1989 m., kai buvęs ministras pirmininkas Noboru Takešita buvo priverstas atsistatydinti, išaiškinti plačiai išsigejusio korupcija, visa eilė ministrų jau yra kaltinami priimanėju įvairias neteisėtas dovanas ir aukas. Tebedaromi pažadais reformuoti įstatymus vis dar neįvykdyti, ir net premjeras Miyazawa buvo susitęsęs skandalu, dėl kurio turėjo atsistatydinti buvęs ministras pirmininkas.

Š. Kanemaru jau seniai žinomas dėl savo įtakos valdančioje LDP ir kitur. Greitosiomis suruoštoje spaudos konferencijoje jis prisipažino priėmęs 500 mil. jen (4 mil. dol.) kyšį iš ryšių su japoniška mafija turinčios sunkvežimių transporto firmos ir paskelbė atsistatydinimą iš visų einamų pareigų. Kai kurie tos firmos aukščiausi egzektuvai buvo apkaltinti darę per 1 bil. dol. paskolas vienai didžiausių Japonijos kriminalinių gaujų ir už tai gavę asmeniškų „dovanų“.

Š. Kanemaru pranešė, kad atsistatydina iš pareigų kaip LDP viceprezidentas, kuriose jis buvo vienas stipriausių Ministro pirmininko K. Miyazawa šalininkų ir Japonijos parlamento daugumos partijos vadas. Jis tačiau pasilaikys savo vietą parlamente ir, manoma, šiek tiek ir savo įtakos.

Nors jis gailėjosi priėmęs kyšį, nes tai pažeidžia politinę etiką, jis vis tiek išreiškė dėkingumą kyšio davėjui H. Watanabe. „Aš vis vien esu didžiai dėkingas savo draugui už jo gerą valią“, jis sakė. Kai Ministras pirm. Miyazawa telefonu jo maldavo pasilikti savo poste LDP, jis atsiskakė, bet atsiprašė sukėlęs tiek vargo jam. Kanemaru turėjo lemiama balsą, jam skiriamas premjerystę praėjus lapkričio mėnesį ir jie buvo susitarę, kad premjeras jam paliksiąs partijos tvarkymą, Kanemaru premjerui paliks krašto valdymą.

Kai Š. Kanemaru vos prieš porą dienų buvo paklaustas apie kyšį, jis tuomet karštai to išsigynė, sakydamas, kad tai prasimanyta fantazija iš kokio

TRUMPAI IŠ VISUR

— Kabule pirmą dieną karo tarp kraštutinių musulmonų sukilelių ir valdžią palaikančios musulmonų koalicijos paliaubų, turgavietė vėl pilna, sparčiai perkama, parduodama. Manoma, kad netrukus, abiem pusėms apsirūpinus medžiagomis, karas vėl prasidės. Koalicinė valdžia pas save laiko buvusį Maskvos statytinį prezidentą Najibulą. Jo reikalauja sukileliai, norėdami jį teisti už karo nusikaltimus.

— Sarajevo miesto vakariniame pakraštyje esančiame turguje sprogus artilerijos šaudmeniu, buvo užmušta 15 žmonių, sužeista 100. Tuo žuvo viltys, kas paskutinytis sėbų pažadas liautis būtų buvęs ko nors vertas.

— Jungtinių Tautų taikos palaikytojų automobilis buvo rastas užspėtas su bomba šiauriniame Irake, bet JT tarnautojai, ją radę prikabinant po mašinos apacia, ją išmontavo, jai dar nesproguo. Irako valdžia išsigina turėjus ką bendro su tuo. Prieš tai buvo du kiti incidentai. Viename irakiečių gaujos su metaliniais vamzdžiais užpuolė JT darbuotojus, važiuojančius automobilyje, ir sužeidė. Kitame pavienis asmuo su automatinio šautuvu apšaudė JT mašiną.

— JAV lėktuvams skraidant virš pietinio Irako, kol kas nesusiūta su jokiais Irako lėktuvais. Norėdami išgauti Irako reakciją jie skrenda net 30 mylių į šiaurę nuo 32 paralelės, bet ir čia neužtinka Irako lėktuvų ir negauna jokių protestų.

nors „komikso“. O dabar jis jau prisipažino, priėmęs kyšį. Jis buvo žinomas valdantis didžiulį LDP išdą ir kad iš jo dalino milijonus dolerių paramos tiek ji remiantys savo partijos nariams, tiek ir opozicijos nariams.

Kanemaru aiškino, jog kai Watanabe jam pirmą kartą pasiūlė kyšį, jis jo atsiskakė, bet kai po kelių savaičių sužinojo, kad jo pavaduotojas kyšį buvo priėmęs, nutarė jį pasilikti, manydamas kad kyšis buvo taikytas pasidalinti, kad geriau eitu ateinantys rinkimai. Japonijoje tokios aukos yra leidžiamos, su sąlyga, kad yra užregistruojamos. Ši 4 mil. dol. suma nebuvo užregistruota.

Baltijos kraštų ir Rusijos ambasadorių susitikimas Jungtinėse Tautose

New Yorkas, rugpjūčio 28 d. — Baltijos valstybių misijų ambasadoriai prie Jungtinių Tautų asmeniškai susitiko su Rusijos ambasadoriumi prie JT rugpjūčio 25 dieną painformuoti jį apie jų įteiktą prašymą JT Generaliniam sekretoriui Boutros Boutros-Ghali į sekančios JT Generalinės Asamblėjos sesijos dienotvarkę įtraukti svetimos kariuomenės išvedimo iš Baltijos kraštų klausimą.

Apie šį rugpjūčio 14 d. įteiktą prašymą JT Gen. sekretoriui jie nutarė iš anksto painformuoti Rusijos ambasadorių, kadangi nauja, 47-oji sesija prasidėsianti tik rugsėjo 15 d., o pats klausimas tebus svarstomas tik dar vėliau. Savo rašte Generaliniam sekretoriui Baltijos misijos nurodė, kad derybos dėl svetimos kariuomenės atitraukimo iki šiol buvo nesėkmingos, o tos kariuomenės buvimas Baltijos valstybėse, jų nuomone, sudaro pavojų tarptautinei taikai ir saugumui. Misijos priminė Didžiojo Septyneto (G-7) pareiškimą Miuncheno konferencijoje liepos 7 d. ir Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Konferencijos deklaraciją Helsinkyje liepos 10 d., kur aiškiai pasakyta, kad jokių pretekstu negalima laikyti svetimų kariuomenių kitoje valstybėje be jos sutikimo.

Isisenėjęs galvojimas negreitai nyksta

Ambasadorius Baumanis dar paklausė, kokius strateginius interesus Baltijos kraštuose turi galvoje Rusijos užsienio reikalų ministras ir iš kur jis mato Rusijai pavojų. Ambasadorius Voroncov atsakė, kad isisenėjęs galvojimas negreitai nyksta. Amerika tebelaiiko milžinišką karinę mašiną. Taip pat galima paklausti prieš ką ji nukreipta ir kam Amerikai, pavyzdžiui, reikalingi bombonešiai Britanijoje. Rusijos karinės vadovybės nuomone, kol amerikiečiai laiko savo bazes Europoje, ir Rusijai reikia Baltijos pajūryje ankstyvo įsėjimo irangimų, neužsaldančių uostų.

Rusai stebisi, kad klausimas keliamas

Susitikime dalyvavo Lietuvos ambasadorius Anicetas Simutis ir patarėjas Algimantas Gurekas, Latvijos ambasadorius Aivars Baumanis ir patarėjas Ivars Slokenbergs, Estijos ambasadorius Ernst Jaakson ir patarėjas Eerik Kross, Rusijos ambasadorius Julij Voroncov, nepaprastas pasiuntinys ir igaalijos ministras Sergei Ordzonikidze ir dar du Rusijos delegacijos dalyviai.

Ambasadorius Voroncov išreiškė nusistebėjimą, kodėl toks klausimas buvo iškeltas, nes Rusija sutiko savo kariuomenę atitraukti. Jo manymu, šio klausimo svarstymas Generalinėje Asamblėjoje tik išsaus daug kaltinimų vienu kitiems ir nieko pozityvaus neatsieks. Jam taip pat sunku suprasti kur ryšium su šiuo klausimu Baltijos valstybės mato grėsmę taikai ir saugumui. Ambasadorius Baumanis atsakė, kad Jungtinių Tautų Generalinis Sekretorius siūlo ne tik spręsti jau iškilusias problemas, bet ragina joms užbėgti už akių. O pavojų Baltijos valstybės vis tik jaučia, girdėdamos aukštų rusų karininkų ir net kai kurių vyriausybės narių pareiškimus apie strateginius objektus, Rusijos saugumo zonos ir panašiai.

Kariuomenė trukdo Pabaltijai atsistatyti

Ambasadorius Simutis priminė, kad Lietuva labai stengiasi pritraukti užsienio kapitalą, bet Rusijos kariuomenės buvimas galimiems investuotojams kelia nerimą ir jie nesiskubina Lietuvoje savo kapitalą panaudoti. Tad Rusijos kariuomenės užsietes buvimas sudaro kliūtį

kraštui ekonomiškai atsigaunti. Ambasadorius Voroncov visus klausimus diskutavo mandagiai ir nuosaikiai. Tad pokalbis vyko maloniai ir sklandžiai. Ambasadorius Voroncov pakartotinai pareiškė, kad dėl Rusijos kariuomenės atitraukimo tarp Rusijos ir Baltijos kraštų nėra politinio nesutarimo, nes Rusija sutinka savo kariuomenę atitraukti. Yra tik praktiška problema kaip tai įvykdyti. Jo nuomone, kariuomenės atitraukimo klausimai turės būti išspręsti aukščiausiame lygyje, tarp Rusijos ir Baltijos valstybių prezidentų.

Isisenėjęs galvojimas negreitai nyksta

Ambasadorius Baumanis dar paklausė, kokius strateginius interesus Baltijos kraštuose turi galvoje Rusijos užsienio reikalų ministras ir iš kur jis mato Rusijai pavojų. Ambasadorius Voroncov atsakė, kad isisenėjęs galvojimas negreitai nyksta. Amerika tebelaiiko milžinišką karinę mašiną. Taip pat galima paklausti prieš ką ji nukreipta ir kam Amerikai, pavyzdžiui, reikalingi bombonešiai Britanijoje. Rusijos karinės vadovybės nuomone, kol amerikiečiai laiko savo bazes Europoje, ir Rusijai reikia Baltijos pajūryje ankstyvo įsėjimo irangimų, neužsaldančių uostų.

Baigiant susitikimą, trys Baltijos ambasadoriai pareiškė, kad Baltijos kraštų tautos ir vyriausybės su dėkingumu prisimena prezidento Boris Jelcino paramą Baltijos valstybių išsilavinimo kovoje, jį vertina ir juo pasitiki.

Ambasadoriui Voroncov atsiveikinus, dar pasiliko ministras Ordzonikidze. Jis išpėjo, kad Rusijos parlamentas pavedė Rusijos delegacijai išskelti Generalinės Asamblėjos sesijoje žmogaus teisių pažeidimus Baltijos kraštuose rusų mažumos atžilgiu. Tad viena ar kita forma jų delegacija tą klausimą išskels.

Jis tvirtino, jog negalima paneigti teisę į pilietybę trečdaliui Estijos gyventojų ir sakyti, kad tai ne žmogaus teisių klausimas. Jo nuomone, Baltijos valstybės daro didelę klaidą. Joms reikėjo su rusais elgtis itin švelniai, jų negasinti kalbos ir pilietybės įstatymais, tada jos būtų neišaukę rusų nusivylimo ir priešiško. O dabar jie, įvartyti į nevilgtį, gali imtis kraštutinių apsigynimo priemonių, kaip Moldovoje.

Pasikalbėjimas su ambasadorium Voroncov ir ministru Ordzonikidze užtruko beveik pusantros valandos.

KALENDORIUS

Rugsėjo 1 d.: Egidijus, Varena, Daugvinas, Gunda.

Rugsėjo 2 d.: Ingrida, Steponas, kar., Protėnis, Tugaudė.

ORAS CHICAGOJE

Saulė teka 6:15, leidžiasi 7:26. Temperatūra dieną 79 F (26 C), naktį 57 F (13 C), dalinai saulėta, galimybė lietaus.

KELIAS Į SVEIKATĄ

NESIRGTI IR SVEIKTI PAJĖGUMO UGDYMAS
KELIAS Į SVEIKATĄ, 6515 So. California Ave., Chicago, Ill. 60629
JONAS ADOMAVIČIUS, M.D.

KAIP IR KODĖL ATEINA GYVENIMO PERMAINA (4)

KAIP IR KODĖL ATEINA GYVENIMO PERMAINA (4)

Moters gyvenimo laikotarpis, nuo pajėgumo pastoti iki tokio pajėgumo netekimo, medicinoje vadinamas klimakteriniu — klimaksu. Tai visa eilė kiaušidėtyse (ovariet) esamo kiaušinio veiklos pakaitų. Pastarosios, prasidėjusios nuo maždaug 35 moters amžiaus metų, gali tęstis nuo kelių mėnesių iki 20 metų.

Klimakso metu moteris greičiausiai nepastoja, tada keičiasi kiaušinio veikla (ovarian function), bet tas dar nereiškia, kad gyvenimo permaina-menopauzė artinasi ar laukina.

Daugelis moterų nejaucia jokio savo jutimų pasikeitimo. Klimaksas neseka įkandin regulų pakeitimui.

Kiekvienai vyresnei, intymume dar veikliai moteriai, reikia saugotis pastojimo tol, kol ji pilno regulų paliovimo — menopauzės sulaukia; tai paprastai prisiartina apie 52 moters amžiaus metus. Po to labai retai kada kiaušinėlis subręsta (ovulation) ir atsiranda galimybė pastoti.

Žodis menopauzė graikų kalboje reiškia: menos - mėnuo, paueim - sustojimas. Mėnesinis paliovimas reiškia regulų pasibaigimą, bet jos paprastai nesibaigia staiga.

Techninis menopauzės aptarimas yra mažiausiai pusės metų laikotarpis, kurį regulos palaiko. Žinoma, yra kitos ginekologinės priežastys, dėl kurių regulos liaunasi, bet jos neturi ryšio su menopauze, kuri nurodo moters vaisingumo pabaigą. Kartais tai vadinama „gyvenimo permaina“. Menopauzė, iš tikrųjų, gali būti pradžia naujo, visai normalaus moters amžiaus laikotarpio.

Regulų pasibaigimas (ending of menstruation) yra pagrindinis menopauzės ženklas. Jis paliečia kiekvieną moterį. Kiti ženklai tuo laiku irgi atsiranda. Jie bus vėliau nuodugniai suminėti.

Dabar koncentruokimės į atsakymus, kodėl regulos baigiasi?; kokius pasikeitimus ta jų pabaiga moteriai atneša?

Tokių klausimų atsakymai yra būtinas susipažinimas su vaisingumo sistemos veikla. Ypač svarbu suprasti kiaušidėtyse esamų kiaušinėlių veiklą.

Paprastai moters gimsta su dviem kiaušidėtimis (ovariet). Kiaušidėtyse lemia kūni būti „moterimi“ ir teikia galimybę gimdyti vaikus. Kiaušidėtyse yra valakiško riešuto formos liaukos, esančios apatinėje vidurių dalyje ir, kaip raumenų sausgyslės, stipriais raščiais sujungtos su gimda (uterus).

Gimda yra kriaušės pavidalo pilvo apačioje esantis organas. Gimdos anga vadinama kakleliu (cervix). Pastarasis laiko nės-tumą vietoje ir atsidaro gimdymo metu.

Virš abiejų kiaušidėčių yra po tuščia viduri organą, kuris susijungia su gimdos vidumi ir įsiurbia iš kiaušidėties išsiritusį subrendusį kiaušinėlių.

Moteriai gimus, jos kiaušidėties (ovariet) turi milijonus kiaušinėlių; tai visas jos toks turtas: joks priešinis kiaušinėlis nepasigamina vėliau per visą jos amžių. Kiaušinėliai esti neveiklūs, iki moteris lytiškai subręsta (puberty) — iki jos 10 ar 12 metų amžiaus.

Moters lytinė branda prasideda, kai smegenų tam tikros dalys ima bręsti ir gaminti hormonu. Hormonas yra kūno organe pagamintas chemikalas, kuris keliauja į kitą kūno dalį ir pradeda ją veikti.

Iš smegenų chemikalai - hormonai, kraujo keliu patekę į kiaušidėtes, pradeda jas įtakoti. Tada kai kurie kiaušidėtyse esantieji kiaušinėliai pradeda augti ir bręsti. Subrędęs kiaušinėlis pradeda gaminti hormoną, vadinamą estrogenu (estrogen). Šis hormonas yra labai svarbus. Jis randamas visuose augaluose, gyvuliuose, ne tik pas moterį, bet ir pas vyrą.

Hormonas estrogenas, veikdamas moters kūną, jaunutę — septyniolikmetę mergaitę subrandina į suaugusią moterį. Šlaunys plėtojama. Išsivysto krūtys. Subręsta lyties organai. Riebalai susiklosto svarbiose vietose ir suteikia moteriai jos moterišką išvaizdą. Tokie pakeitimai vadinami moters brendimu (female puberty).

Su minėtais išorės pakeitimais kartu bręsta ir jaunuolės vidus. Jaunuolės išorė keičiantis, keičiasi jos pilvo viduje esą ir vidiniai veisimosi organai: gimda, kiaušidėtyse, tubos, gimdos kaklelis ir makštis. Toks tu organų augimas ir vystymasis paruošia moterį vaiko gimdy-mui.

Išsivysčius kiaušidėtėms, jos pradeda reguliariai — kas mėnuo gaminti estrogeną ir kitus hormonu. Kartais praeina tam tikras laikas, kol kiaušidėtyse ima reguliariai kas mėnuo gaminti estrogeną. Šis hormonas skatina gimdos vidaus iš-klotą (endometrium) vystytis iki normalumo. Tas reikalinga galimam apvaisinto kiaušinėlio priėmimui ir po to nės-tumo prasi-dėjimui. Jaunuolėms gali trukti keli mėnesiai, kol pasigaminę kiaušinėlis gali būti apvaisintas.

Kodėl taip atsitinka?

Tolimesnis kūne sudėtingas hormonų vystymasis veda prie įvykio, vadinamo ovuliacija (ovulation). Su kiekviena regula (menstrual cycle) kiekvienoje kiaušidėtyje ima ir subręsta nuo 100 iki 200 kiaušinėlių. Dėl medicininės nesuprantamos priežasties tik vienas kiaušinėlis tampa „vyraujančiuoju“, kiti kiaušinėliai sunyksta.

Kai vienas „išrinktasis“ kiaušinėlis pasiekia brandos, atsiranda jame tam tikros chemi-nės paskaitos, ir jis esti išleidžiamas iš kiaušidėčių. Tas daugumai moterų kas mėnesį pasikartojantis vyksmas vadinasi ovuliacija (ovulation).

Kai kiaušinėlis įsiurbiamas į minėtą vamzdelį - tubą (fallopian tube) ir susijungęs su vyriška sėkla - sperma (sperm) yra apvaisinimas — tai ir yra žmogaus pradžia. Po apvaisini-mo kiaušinėlis su sperma sudaro embrioną (embryo), kuris sudėtingai vystosi į vaiką.

Tuojuo po kiaušinėlio apvaisini-mo embrionas ima dalintis ir augti. Kartą jis tuba keliauja iki gimdos, kur jis įsiurbia į gimdos vidinį paviršių endometriumą. Sėkmingai įsiurbęs į gimdos paruoštą jam gleivinę, jis pajėgia toliau vystytis, moteris esti pastojusi.

Kai tik pasireiškia ovuliacija, kiaušidėtyse ima gaminti antra

hormoną-Progesteroną. Šis hormonas reikalingas gimdos vidiniam išklotui endometriui, kad jame įsiurbęs apvaisintas kiaušinėlis — embrionas galėtų augti. Subrendus (puberty) ir per visą vaisingumo laikotarpį abu šie hormonai — estrogenas ir progesteronas yra svarbūs reguloms, pastojimui ir jo išnešiojimui. O jei kiaušinėlis nesi-špermos apvaisinamas, jis neišsiurbęs į jam įsiurbti paruoštą gimdos gleivinę — endometriu-mą, sunyksta. Tada laikinai liaunasi estrogeno ir progesterono gamyba. Tada, gimdos paruoštasis vidinis išklotas — endometriumas, negalėdamas toliau išsilaikyti, atsidalina nuo gimdos vidinio paviršiaus kraujavimo pavidale. Tas vyksmas vadinasi regula - menstruacija (menstruation).

CUKRALIGE SERGANČIOJO PEDŲ PRIEŽIŪRA

Klausimas. Mano vyras gydomsi cukralige insuliniu, dieta ir vaikščiojimu. Dažnai jis užsigauna kojas į kietą daiktą. Jo tarpupirščiai išsūta ir niežti. Kaip galiu reikšmingiau padėti jam su kojomis tvarkytis?

Atsakymas. Žmogaus gerovė didžia dalimi priklauso nuo veikiųjų kojų. Maži diabetiko kojų sužeidimai artina kojomis didelį pavojų, o žmogui savarankiškumo nustojimą. Todėl, kad ir mažų sužeidimų, įdrėkimų ar užgavimų išvengimas yra geriausias nuo didelės nelaimės pabėgimas. Štai jis.

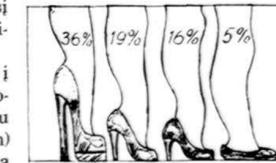
Kas daugiausia vargina diabetiko kojas?

Cukralige sergančiųjų kojose ir pėdose dažnai esti sutrikusi kraujotaka. Todėl suplonėja jų kojų-pėdų oda. Tokia ji lengvai susižeidžia-trūksta. Tada gimimas būna lėtesnis negu normaliai. Taip pat ir nervai tokių ligonių kojose esti pažeisti. Dėl to jos aptirpsta, ir toks žmogus mažiau jaučia juse skausmą, todėl dažnas juse susižeidimas esti nejauciamas. Dėl to užsi-krečiama, net gangrena prisime-ta. Viso to išvengimas yra svarbiausias reikalas, nes gali reikėti koją amputuoti.

Kaip elgtis, kad išvengtum kojose negerumų?

Sveikas protas padeda kojas-pėdas prižiūrėti taip, kad diabetikas galėtų jomis visą laiką naudotis. Štai aštuoneriopa eilgsena sveikai kojas prižiūrint.

1. Nevaikščiok basas, nes tada dažniau kojos susižeidžia.
2. Kasdien apsižiūrėk, ar neatsirado ant pėdų pūslės, įbrėžimai ar paraudimas. O kai aplankysi gydytoją, prašyk, kad jis pažvelgtų ir į kojas.
3. Kasdien plauk kojas su šiltu (ne karštu) vandeniu ir nespūstip mui. Lengvai pri-siliesdamas jas ir tarpupirščius nususink.
4. Patepk kojas sausose vietose (tik ne tarpupirščius) drėkinančiu vaistu (moisturising lotion).

Neišmintingosioms nereikia cukraligės, kad jų pėdos skaudėtų: jos pačios savas kojas vargina. Tik 34 procentai moterų dėvi patogią avalynę ir džiaugiasi pėdomis nesisuk-damos. Tuo tarpu, dėvėdamos nehi-gieniškus batelius, „Oi, kaip man gelia tas pėdas“, skundžiasi: 1. 36% jų, nes nori geriau atrodyti; 2. 19%, nes mano, kad tuomi jos esti vyrams patrauklesnės; 3. 16%, nes tarsi kitoms moterims sudarancios didesnį įspūdį; 4. 5% — neturi pasirinkimo: visokia avalynė jų pėdas vargina. (Šaltinis: Opinion Research Corporation for Easy Spirit — apklauskite 504 moteris).

Jonas Mačiulis-Maironis, Lietuvos universiteto profesorius ir literatūros katedros garbės dekanas, dėstęs lietuvių literatūrą Lietuvos universitete. Maironis mums geriau pažįstamas kaip iškilusis tautos dainiuos-poetas.

PASIGAILĖJIMO VERTAS SUVENYRAS

P. PALYS

New Yorke išeinantis, apie pusantro milijono tirazą turintis dienraštis „The New York Post“ rugpjūčio 17 d. išspausdino Ray Kerrison straipsnį, pavadintą „As with Stalin, Times is wrong about Stone“.

Straipsnį pradėdamas, autorius sako, kad Sovietų Sąjungai ir komunistams yra pasilikęs tik kaip pasigailėjimo vertas suvenyras, bet „The New York Times“, atrodo, negalis nusikratyti nostalgijos ir simpatijų marksizmui.

„The New Times“, esa, išėjęs ginti prieš trejus metus mirusį marksistų žurnalistą I. F. Stone, puldamas iškėlusius viešumon, kad jis net 15 metų buvęs apmokamas KGB agentas. Stone pokario laikotarpiu buvęs labiausiai žinomas kaip kairiųjų žurnalistas. Jis garbino Staliną, kaltino Pietų Korėją dėl Korėjos karo, žavėjos Fidel Castro, jam pasigrobus valdžią Kuboje, ir buvo priešingas Vietnamo karui, o Amerikos kariuomenę vadinęs nežmoniška brutalia ir barbariška. I. F. Stone turėjęs labai didelę įtaką liberalų spaudoje. Jam mirus, „The New York Times“, „The Washington Post“, kai kurie laikraščiai ir TV pranešėjai apgailėjo, kaip

5. Tiesiai, atsargiai kirpk ar apskutinėk nagus.
6. Nekaišioti aštrių daiktų po nagais; neatsmaukinėk aštriai nagų odėles.
7. Kasdien keisk kojines. Jas švarias, nesustingusias ir neraukšlėtas dėvėk.
8. Avėk avalynę neankštą ir gausiai išklotą. Odimis apavas yra geresnis už sintetinį. Kai naują avalynę pradėsi avėti, avėk ją kasdien tik trumpai. Pratinkis pamažu iki patogiai su ją jausies.

Kas darytina pėdoms sunegalavus?

Kiekvieną, kad ir mažiausią pastebėtą susižeidimą užlaikyk švariai ir sausai. Kai uždėsi tvartsi, atsargiai jį nuimk. Reguliariai stebėk, ar gerai gyja. Tuojuo pasirodyk gydytojui, kai mažas susižeidimas negyja, ar kai sužeista vieta ima rausti, degti, aptirpti ar skaudėti. Neapsileisk! Kasdieninis kojų prižiūrėjimas ir neuztėstas jų susižeidimo tvarkymas padės išvengti diabetiko kojų ar net jo gyvybei pavojaus.

Arčiau šventaji. Bet prieš tris mėnesius Izzi Stone nuvirtęs nuo pėdestalo taip, kaip ir Lenino statula Maskvoje.

Buvęs KGB agentas ir Washingtono atache gen. Oleg Kalugin, kalbėdamas Londone, pasakė, kad KGB turėjo „gerai žinomą, su gera reputacija Amerikos žurnalista“. Vėliau privaciai pasakė, kad tai I. Stone. Straipsnį tęsdamas, Ray Kerrison toliau rašo: „Prašėjusia savaitę (tarp rugpjūčio 9 ir 15 d. — P.P.) „The Times“ savo vedamajame, rašydamas apie Stone ir jam metamus kaltinimus, viską paneigė: tai esą netiesa, išpūsta ir užgaulu.

Toliau straipsnio autorius teigia, kad „New York Times“ nebe pirmą kartą panašiai pasisako apie marksistų veiklą. Didžiausią melą skelbė korespondentas Maskvoje Walter Durantys 1930 metais. Nors ir gerai žinomas apie 6 milijonus badu išmarintų kaimiečių likimą, bet apie tai nutylėjo. Paneigdamas žinias apie tuo metu Sovietų Sąjungoje vykusių terora, žudynes ir badą, visa tai vadino absurdu ir propaganda. Durantys už melą ir faktų iškraipymą 1932 metais buvo apdovanotas Pulitzeru prizą.

Visiškai Durantys „žurnalizma“ atskleidė Robert Conquest, parašęs knygą „The Harvest of Sorrow“ ir Whitman Bassow knygoje „The Moscow Correspondents“. Bassow savo knygoje rašo, jog Durantys negalėjęs prisiversiti ka nors negatyvaus parašyti apie sovietus. Jis buvo gavęs leidimą pora savačių keliauti po badu marintą sritį, pažadant, kad jis ten matys tik „gerai pavalgiusius kaimiečius, riebiusius vaikus, daug daržovių, pieno, kiaušinių ir ištisas mylias nunokusius javų laukus“. Durantys pranešimas iš tos kelionės buvęs gėdingas ir pataikaujantis Stalinui. „The Times“ už to pranešimo (straipsnyje rašoma reporto. — P.P.), paskelbimą užsitarė „Uptown Daily Worker“ vardą! Bassow knygoje rašo, esa, Durantys, atsisakydamas rašyti teisybę apie badu numarintus ir milijonus išstremtų į Sibirą, pasiteisina: „Jūs negalite iškeipti kiaušienės, nesudaužę kiaušinio“. Stalinas jį sveikinęs: „Jūs padarėte gerą darbą, raportuodamas apie USSR“.

Artėdamas į straipsnio paba-

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, Legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of Legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: 80.00. Foreign countries \$90.00. Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mazinant, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesuničiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokėstį, atžymima, iki kada yra užsimokėjęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto		metams ½ metų 3 mėn.		
U.S.A.	metams	\$80	\$45	\$25
Kanadoje ir kitur (U.S.A. dol)	metams	\$90	\$50	\$30
U.S.A. savaitinis (šešt. laida)	metams	\$45	\$30	\$25
Kanadoje ir kitur (šešt. laida)	metams	\$50	\$30	\$25
U.S.A. dol.) savaitinis	metams	\$50	\$30	\$25

- Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija straipsnius taisyso nuožūra. Nesunaudotų straipsnių nesaugo. Juos grąžina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prisiunčiamos gavus prašymą.

ga, autorius Ray Kerrison rašo: „Dar ir iki šios dienos „The New York Times“ nėra pripažinęs Stalino įvykdyto pasulyje brutaliausio režimo ir teroro“. Net ir paskutiniu laiku Times, peržiūrėjęs Sovietų istoriją nuo 1917 metų, badmečio nepaminėjo.

Straipsnis yra baigiamas šiais Ray Kerrison žodžiais: „Jeigu „The New York Times“ gali ignoruoti 6 mil. badu išmarintų sovietų žmonių, tai jam nėra reikalo tikėti į tokį mažą dalyką kaip Izzi Stone buvus KGB są-rašuose“.

DR. VIJAY BAJAJ, M.D., S.C.
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — širdies, plaučių, kraujospaudimo, artrito ir cukraus ligos.
Sąskaitas siunčiame tiesiog į Medicare
Priklauso Holy Cross ir Christ ligoninėms
2434 W. 71 Street, Chicago
Tel. (1-312) 434-5849 (veikia 24 val.)
Pirm., antr., ketv., penkt. nuo 12 iki 6 v.v.

Kab. (1-312) 735-4477;
Rez. (708) 246-0067; arba (708) 246-6581
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINIŲ LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — AKIŲ LIGOS
3900 W. 95 St. Tel. (708) 422-0101
Valandos pagal susitarimą
Pirm. 3 v. p. p. 7 v.v., antr. 12:30-3 v. p. p. treč. uždaroma, ketv. 1-3 v. p. p., penkt. ir šešt. 9 v. r. - 12 v. p. p.

6132 S. Kedzie Ave., Chicago
1-312) 776-6989 arba (1-312) 489-4441
DR. K. A. JUCAS
ODOS LIGŲ SPECIALISTAS
IŠSIPLETUSIŲ KOJŲ VENŲ IR ŽAIZDŲ GYDYMAS
ODOS AUGLIŲ IR KOSMETINĖ CHIRURGIJA

DR. ALGIRDAS KAVALIŪNAS
Specialybė vidaus ir kraujosligos
Nechirurginis išsiplečiusių venų ir hemoroidų gydymas
5540 S. Pulaski Road.
Tel. (1-312) 585-2802
Valandos pagal susitarimą
Pirm., antr., penkt. 12-3 v. p. p., ketv. 2-7 v. v. Reikalui esant atvažiuoju ir į namus

DR. JOVITA KERELIS
Dantų Gydytoja
3315 W. 55 St., Chicago, IL
Tel. (1-312) 476-2112
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL.
Tel. (708) 598-8101
Val. pagal susitarimą

Tel. kabineto ir buto: (708) 652-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1 iki 8 val vak
išskyrus treč. Šešt. 12 iki 4 val. popiet

DR. PETRAS V. KISIELIUS
INKSTŲ, PŪSLĖS IR PROSTATOS gydymas bei chirurgija
5635 S. Pulaski Rd., Chicago
312-585-1955
172 Schiller St., Elmhurst, IL 60126
708-941-2006
Valandos pagal susitarimą
Vakarais ir savaitgaliais tel. 708-834-1120

DR. S. LAL
SPECIALYBĖ — VIDAUS LIGOS
2484 W. 71st Street
(1-312) 434-2123
Pirm. 2-7. Antr. ir ketv. 9-12. Penkt. 2-7

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
166 East Superior, Suite 402
Valandos pagal susitarimą
Tel. — (1-312) 337-1285

DR. DOMAS LAPKUS
Praktika su
Dr. McEillgott ir Dr. Adams
VIDAUS IR PLAUČIŲ LIGOS
15300 West Ave., Orland Park
708-349-8100
10 W. Martin, Naperville
708-355-8776
Valandos pagal susitarimą
Nakties metu tel.: 708-857-9383

Kab. tel. (1-312) 585-0348;
Rez. (1-312) 779-5533
DR. FRANCIS MAŽEIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4255 W. 63rd St.
Val. pagal susitarimą; pirm. ir ketv. 12-4 6-9; antr. 12-6; penkt. 10-12; 1-6.

Kab. tel. (1-312) 471-3300
VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave., Chicago, Ill. 60652

Cardiac Diagnosis, Ltd.
Marquette Medical Building
6132 S. Kedzie
Chicago, IL 60629
Tel. (1-312) 436-7700

RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.
S. PRASAD TUMMALA, M.D.
PETER STECY, M.D.
Y. CHRISTOPHER CHIU, M.D.
CESAR J. HERRERA, M.D.
Širdies ir Kraujagyslių Ligos
Valandos pagal susitarimą

Namų (708) 584-5527
DR. ALGUS PAULIUS
ORTOPEDINIS LIGOS CHIRURGIJA
6132 S. Kedzie, Chicago, Ill.
Tel. (1-312) 925-2670
1185 Dundas Ave., Elgin, Ill. 60120
Tel. (708) 742-0255
Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS
Optometristas (Kalba lietuviškai)
Tikrina akis, pritaiko akinius
2618 W. 71st St.
Tel. (1-312) 737-5149
Val. pagal susitarimą
Palos Vision Center, 7152 W. 127th St.
Palos Hgts, Ill. Ketv. val. 3-6 v.v.
Tel. (708) 448-1777

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PŪSLĖS IR PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street
Val.: antr. 1-4 v. p. p. ir ketv. 2-5 v. p. p. Šešt. pagal susitarimą
Kabineto tel. (1-312) 776-2880.
Rez. (708) 448-5545

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
Specialybė — Vidaus ligų gydytojas
Kalbama lietuviškai
6165 S. Archer Ave. (prie Austin)
Valandos pagal susitarimą
Tel. (1-312) 585-7755

ARAS ŽILOBAS, M.D.
AKIŲ CHIRURGIJA
AKIŲ LIGOS
Good Samaritan Medical Center-
Naperville Campus
1020 E. Ogden Ave., Suite 310,
Naperville, IL 60563
Tel. 1-708-527-0090
Valandos pagal susitarimą

RUDUO IR VĖL ATEINA

Su juo baigiasi vasaros nerūpestingos dienos ir džiaugsmas. Šiuos žodžius rašydamas, neturiu mintyje ūkininkų ar Lietuvos naujakurių, o mūsų jaunimą ir vaikus. Visi tėvai ir vaikai žino, kad pasibaigė atostogų ir stovyklų laikas, kad reikės padėti meškeres ir, pasiėmus knygas, vėl eiti į mokyklą.

Į mokyklą nereikia žiūrėti, kaip jokią neišvengiamą blogybę, bet į dabartinių laikų būtinybę. Visas ateities gyvenimas priklausys nuo to, kaip jaunystėje buvo pasirengta. Pasakėčia apie žioga muzikantą turėtų visi vaikai žinoti ir suprasti jos prasmę. Dienos ir metai, kurie buvo be prasmės praleisti, niekuomet nebesugrįš. Bus per vėlu gailėtis, kuomet mokyklos metai bus jau praėityje. Vaikai, žinoma, šių eilučių neskaitys. Bet namuose turi būti tokia aplinka, kad vaikai nežiūrėtų į mokyklą, kaip į bausmę. Tėvai, kuomet vaikai girdi, apie mokyklą ir mokytojus turi tik gerai kalbėti. Reikia žinoti, kad vaikai yra labai pastabūs. Ir vienas nevykęs sakynys gali didelę žalą padaryti.

Tai tiek apie mokyklas aplamai, o mums daugiau rūpi lituanistinės mokyklos. Su Lietuvos atsistatymu požiūris į lietuviškas mokyklas turėtų nesilpnėti, o priešingai, stiprėti. Ir jaunimas turėtų daugiau intereso ir pasididžiavimo turėti, kadangi nebesame reprezentantai neegzistuojančios valstybės. Be to, ateityje, kuomet Amerikos komerciniai ryšiai su Lietuva išsiplės, galbūt bus praveriami ir lietuviškai mokėti. Tėvai turėtų žinoti, kad kiekvienos kalbos mokėjimas yra didelis turtas. Dabar jau ir amerikiečiai pradeda suprasti, kad nebeužtenka vien tik anglų kalbos mokėjimo. Tad nuo vaikystės reikia vaikams tą turtybę duoti. Kodėl žydai turi pasauelyje didelį svorį? Nerasime žydo, kuris būtų vienakalbis. Ir dabar vakariečiai, kurie Lietuvoje lankėsi, yra pastebėję, kad lietuviškai mažai svetimų kalbų temoka. Tad tėvai, nors ir Amerikoje gyvendami, turėtų savo vaikų mokyti lietuviškai ir nuo mažens vaikams ir lietuvių kalbą įdiegti, kadangi tuo vaikams bus padėtas pagrindas ir kitas kalbas lengviau išmokyti. Žinant tik anglų kalbą, yra neįmanoma jokios kitos kalbos žodžių išmokyti ar net jų suprasti. Visoms kitoms kalboms „spelling“ nereikia, kadangi raidės yra beveik visuomet vienodai tariamos. Kaip tariama, taip ir rašoma. Vien tik anglų kalbą mokančiam, atrodo, labai natūralu, kad „tomb“, „comb“ ir „bomb“ kiekviename žodyje raidė „o“ yra skirtingai tariama. Būtent „u“, „o“ ir „a“.

Neišeidamas į lankas, ten rečiau pasakyti, kad lietuvių kalba gali būti langas, per kurį galima lengviau su kitomis lotyniškomis ar slaviškomis kalbomis susipažinti. O tėvai, kurie savo vaikams nesudaro progos lietuvių kalbos pramokti, tą langą uždaro. Be to, mokant dar kitą kalbą, ir anglų kalba darosi lengvesnė.

Gal dar gerai atsimename tuos laikus, kuomet suvažiavome iš įvairių stovyklų. Mūsų vaikai ir jaunimas, kurie lankė barakuose, palėpėse ir rūsiuose vadinamas lietuviškas mokyklas, dar gerai anglų kalbos nemokėdami, pradėjo lankyti amerikietiškas mokyklas. Iš

pradžią visi į juos iš aukšto žiūrėjo, kadangi prastai apsilengė buvo ir kalbos gerai nemokėjo. Vos porai metų tepraėjus, amerikietiškuose laikraščiuose pažangiųjų mokinių sąrašuose lietuviškos pavardės mirgėjo. Paskui tų pavardžių kasmet pradėjo mažėti. O dabar, kuomet jau Amerikoje gimusių ir angliškai namuose kalbančių tėvų vaikai jas lanko, pasižymėjusių mokinių sąrašuose lietuvišką pavardę gana retai bematome. Taigi išvadoje, kalbėjimas namuose lietuviškai ir kitos kalbos mokėjimas bendram išsilavinimui yra teigiamas reiškinys.

Be to, svarbiausia mokykla ir yra šeima, kurioje išmokstama kalba ir formuojamas charakteris. Tėvai, kurie nori, kad jų vaikai ir lietuviškai kalbėtų, tai turi pradėti savo šeimoje, o ne viską pavesti šeštadieninei mokyklai, kurioje padienos vyksta tik keletą valandų savaitėje. Tad per tą keletą valandų didelių stebuklų negalima padaryti, ypač, jeigu namuose nėra tinkamų sąlygų sudaryti. Namuose, kur lietuviško žodžio negirdėti ir kur nėra lietuviškos knygos ar laikraščio, sunku tikėtis, kad lietuviška mokykla visa tai atstotų. Tačiau vis tiek nereikia ranka numoti ir tų keletos valandų lietuviškoje mokykloje atsizdėti. Su tautiniu atgimimu ir išsivija turėtų stipriai pasijausti.

Anksčiau visa mūsų veikla daugelio akyse buvo „don kichotiška“. Ir Lietuvoje partiniai darbuotojai ir spauda iš mūsų žaipė. O dabar tie patys atvažiavę pranešimus daro ir mieliais broliais vadina. Kadangi dabar jau nereikia demonstruoti ir su plakatais vaikščioti, tad daugiau energijos galime savai veiklai paskirti. Reikia daugiau dėmesio kreipti į švietimui ir savai kultūrinei veiklai. Dabar mes esame lyg jūros planka, kurioje vyksta potvyniai ir atoslūgiai. Prieš Dainų ar Tautinių šokių šventes susiorganizuojame ir įtemptame visą savo energiją. Paskui ir vėl rankas nuleidžiame. O lokalinės šventės turėtų kasmet vykti. Bent Chicagoje yra užtenkamai savų vietučių ir žiuorų, kad visos mokyklos padarytų bendrą pasirodymą, o mokslo metams baigiantis, bendrą mokyklų šventę. Reikėtų, kad visos mokyklos rastų bendrą kalbą.

Ypač Chicagoje ta bendra kalba yra labai reikalinga. Žinoma, visuomenė gali tik pagėdauti. Sprendžiamasis žodis priklauso tėvų komitetams ir tėvams. Tik galime pasakyti, kad kuo greičiau ta bendra kalba bus rasta, tuo bus geriau! Reikia, kad mūsų mokyklos stiprėtų. Tam reikia visuomenės paramos ir paskatinimo. Turime pasirūpinti, kad jaunimo centras vėl vaikų ir jaunimo balsais dūžgėtų. O jame saugomas yra neblogesnis, jeigu negeresnis – kaip kitur. Dar yra užtenkamai lietuvių, gyvenančių 5-7 mylių spinduliu. Jeigu tėvai praieityje po 50-60 mylių vežiodavo, tai arčiau gyvenantiems pasiteisinimo negalėtų būti. Reikėtų ir apie tai pagalvoti, kad ateityje, ryšiams su Lietuva stiprėjant, būtų labai nesmagu, jeigu pusbroliai ar pusseserės savo tarpe nesusi-kalbėtų. O lietuviškai nemokant, tai dažnokai galėtų atsitikti.

J.Ž.

KODĖL LIETUVIAI ŽUVO PRIE TV BOKŠTO VILNIUJE

Po dvejų metų nuo kruvinojo sekmadienio Lietuva prisimena išsilaisvinusią kalinių stovyklą

Žurnalistas John Budris š.m. rugpjūčio 2 d. „The New York Times“ žurnale psl. 34-35, 38, 44-45 ilgu ir įdomiu straipsniu, pavadinimu „Is This What the 15 People at the TV Tower Died For?“ labai patarnavo Lietuvos vardo priminimui JAV visuomenei. Už toki reklaminį rašinį šio dienraščio puslapiuose tiktų gana brangiai sumokėti. Čia yra mana iš dangaus, J. Budris keliomis nuotraukomis ir Lietuvos geografinės padėties žemėlapiu patarnavo savo protėvių tėvynei dar vis tebeengiamai bolševikinių liekanų okupacinės kariuomenės. Du trečdalius puslapio užimančioje nuotraukoje moteris su skarele ant galvos klūpo prie žuvusių paminklo, prie TV bokšto. Nuotraukoje pavaizduojama, kad prie TV bokšto žuvo patriotai, kovoję už savo tautos nepriklausomybę.

Straipsnis yra kelių interviu kūriny su Vilniuje gyvenančiais lietuviais. Manau, kad ne tik aš, bet ir kiti „Draugo“ prenumeratoriai bus dėkingi J. Budriui už tokio puikaus straipsnio išspausdinimą „The New York Times“ puslapiuose.

Vertėja J. Musteikytė susirūpinusi

Jūratė Musteikytė 39 Lietuvos parlamento vertėja. Ji susiraukia ir atrodo, kad piktinasi, klausydama trijų parlamentarų ilgų ir įkyrių kalbų, girdimų parlamente apie privatizaciją. Tuščiažodžiautį savo samprotavimuose stebisi, ar buvusieji aukšti komunistų šulai ne per dosniai atlyginami iš valstybės iždo.

Dar ne taip seniai tie patys parlamento atstovai griežtai kovoję prieš Sovietų Sąjungą. Šiandien tas pats parlamentas jau suskiles į dešimt susigrupavimų. Iš jų į būsimuosius seimo rinkimus, spalio 25 d. į rinkimine komisija savo atstovus siunčia 17 partijų. (Past.: ir ne be reikalo mano geras prietelius, a.a. miręs Brazilijoje poetas rašytojas Petras Babickas, man teigė: „Mielasis, ne užmiršk, kad Lietuva yra imperatorių tauta“. Ir iš tiesų, kiekvienas imperatorius nori turėti savo partiją – aut.) Tai jau tikrai „nesusilaukoma“ mano jau tikrai „nesusilaukoma“ maiju iš 16 sovietinių respublikų, išdrįsusi tarti Kremlui: „Mes

BR. AUŠROTAS

gyvenimo metus sugebėjo net 17 partijų išsiperėti. Toks partijų gausumas yra gal net proporcingai didesnis negu kaimyninėje Lenkijoje... Istorija kartojasi, politikai nieko nepasimokė.

Straipsnyje priminama, kad Jūratė buvusi viena iš daugelio jaunų patriotų, stovėjusių tvirtai savo vietose 1991.II.13 kruvinią sekmadienį, taip pat ir per nepavykusį KGB – komunistų radikalų perversmą 1991.VIII.20-21 d. Jūratė tiki, kad tokių ar panašių perversmų pučų, grasinančių Lietuvos nepriklausomybei, gal daugiau neįvyks ir ji netrukus galės išvykti į Norvegiją baigti ten pradėtą studijas.

Be draugų

Po dvejų metų, pasiskelbus nepriklausoma ir daugelio valstybių pripažinta nepriklausoma „de jure“, Lietuva tebėra 34,000 rytinių kaimynų karių stovykla. Atrodo, kad šie okupantai visiškai nesirengia iš krašto išsinešinti, samprotuoja ne vienas lietuvis. Kiti sako, kad Lietuva dar vis tebėra panaši į išsilaisvinusių kalinių stovyklą. Jos buvę kaliniai tebesipėša už geresnę kamaraž tame pačiame kalėjime, rašoma straipsnyje.

Kai kurie lietuviai galvoja, kad ne dabartinė karta, bet gal tik jų vaikai ar anūkiai tegalės džiaugtis pilnomis laisvėmis, už kurias jie dabar taip atkakliai kovoja.

D. Britanijos užs. reik. ministras Douglas Hurd prieš kurį laiką pareiškė, kad „Pabaltijo kraštuose, kur vis dar tebėra sutelkta apie 130,000 kariuomenės, aistros verda ir kunkuliuoja, ir čia būklė esanti panaši į Jugoslavijos Balkanose“.

Lietuva visame Pabaltijyje yra lyg tas vienišas našlaitis: ji kalba savo atskira indo-europiečių (sanskrit) šneka. Ir visoje Sovietų Sąjungoje vien tik Lietuva buvo Romos katalikų sargyba Europos rytuose. Net ir katalikiškoji Lenkija, reiskianti pretenzijas į sostinę Vilnių, nėra lietuvių draugė.

Tad gal ir ne visiškai atsitiktinumas, kad Lietuva buvo pirmoji iš 16 sovietinių respublikų, išdrįsusi tarti Kremlui: „Mes

norime būti laisvi ir nepriklausomi!“ Tai pabrėžė Lietuvos parlamento pirm. Vytautas Landsbergis, viešai pareiškdamas, kad „žmonės negula po tankų vikšrais, kad išgytų geresnius radijo priimtuvus. Gyvybė aukojama tam ir tada, kad tauta išliktų gyva“.

„Draugystės“ restorane

Šiame viešbutyje tegalėdavo svečiuotis tik komunistų aukštieji pareigūnai. Šiomis dienomis prie jo durų senutė rusė pardavinėja retą vaisių – bananus. Ji reikalauja po 140 dol. už vieną kg.

Žurnalistas pietauja su Gamos apsaugos tarnautoja Emilija Kapturauskine. Ji nejučiausiai jaučiasi stalinistinio puosulio persunktame restorane. Ji išsitaria žurnalistinei, kad „lyg ir lauktu, kad ją iš čia išprašytų“, sako Emilija. Mat čia kainos siekia lubas, bet, turint valiutos, didelės problemos nėra.

Žurnalistas ir jo viešnia stebi, kaip už kelių stalų nuo juodviejų ulioja keli rusai, tuštindami gal jau 4 karafą degtinės. Jie užsigardžiuoja islantiškais silkutėmis, jų garsios kalbos skverbiasi pro Marlboro cigarečių tirštų dūmų debesį. Dar tik ankstyba priešpieptė, 11:20 val. Emilija spėlioja, kad šie svečiai – tai prekijai iš Minsko, o gal ir Kijevo. Tai esanti nauja kapitalistų karta. Kiek anksteliau tokie biznieriiai buvo vadinami spekuliantais. Tai buvusi man tikra nusikalčių kategorija. Dabar šie spekuliantai padeda suvesti galus su galais. Tad ir nedera stebėtis, kad gydytojai praneša apie didėjančią prislėgtos nuotaikos (depression) epidemiją. Gyvenama tokius nepaprastus laikus, aiškina Emilija.

Tai yra laikotarpis, už kurį ankstybos laisvės dividendai yra menkučiai, nors toji laisvė iškovota iš Sovietų Sąjungos. Ir tie lietuviai, kurie žino laisvės vertę, esamai nepritekliais visai nesiskundžia. Tai yra kaina už laisvę.

Emilija su vyru Jonu, Vilniaus universiteto fiziku, gyvena išsiipirkname (privatizuojant) dviejų miegamų butelyje. Juodu augina du sūnus. Vienas 17-kametis yra gabus muzikai ir matematikai. Nor

Kun. Jonas Kuzinskas, Svč. M. Marijos Gimimo parapijos klebonas, paminėjęs kunigystės 40 metų sukaktį.

maliai jis turėtų tęsti mokslą universitete. Bet jis to nenori. Laiko dvasia siūlo jaunuoliui lengvesnį pragyvenimą prekyboje. Jis mato, kad tik tie plaukia paviršiuje, kurie turi pinigų. Motina samprotuoja, kad gal ir jos mylimas sūnus suras tinkamą plauštą ir laimingai buriuos per gyvenimo audras.

Kariuomenės išvedimas

Rusų kariuomenės aukštieji pareigūnai atvirai tyčiojasi, aiškindami Lietuvos valstybininkams apie okupacinių dalinių išvedimą iš Lietuvos ir viso Pabaltijo. Taip pvz. Pabaltijo kraštų jungtinio pasienio apsaugos štabo viršininkas gen. plk. Ilja Kalininčenko š.m. birželį Lietuvos krašto apsaugos min. Butkevičiui pareiškė, kad „Rusija į Lietuvos - Lenkijos rubežų žiūrį kaip į savo sieną. Pasienyje esantieji daliniai yra skirti Rusijos interesams apsaugoti“.

Netrukus Rusijos užs. reik. ministras Andrej V. Kozjrev pareiškė, kad „Ukrainos, Moldovos ir Pabaltijo valstybės turėtų sutikti, kad jų žemės esančios Rusijos ginkluotos jėgos turėtų išskirtinį statusą ir labai glaudžius ryšius su

Rusija“.

Lietuvos parlamento pirm. Vyt. Landsbergis, peržvelgęs rusų delegacijos planus dėl rusų kariuomenės išvedimo iš Lietuvos, pareiškė: „Pagal tuos planus rusų kariuomenė išeis iš Lietuvos maždaug po 700 metų“.

Mano nuomone, okupacinė Rusijos kariuomenė, įkėlusį koją į Lietuvos teritoriją 1939 m. lapkričio mėn. ir faktinai užėmusi mūsų kraštą 1940 m. birželio 15 d., visiškai nenori išsieti iš visų Pabaltijo žemių. Ar yra tokia pasaulinė galybė, kuri galėtų paveikti Rusiją ir kitus rusiškuosius imperialistus, kad jie be spaudimo paliktų užgrobtus kraštus?

UŽDARĖ 500 KLASIŲ

Chicago miesto kolegijos, spaudžiamos finansinių sunkumų, uždarė arti 500 klasių, ir daugelis studentų nebegalėjo istoti į pradinis anglų kalbos, matematikos kursus. Kai kuriose miesto kolegijose uždaryti ir pagrindiniai chemijos, biologijos kursai. Pirmą kartą, atėmus dėstytojus antvalandžius, vyksta toks klasių siaurinimas.

MOTERIS SU BALTU CHALATU

Dr. KONSTANCIJA PAPROCKAITĖ-ŠIMAITIENĖ

45

Staiga pajutau dvasinį ir kūno nusilpnėjimą. Nuleidusi galvą, trumpą akimirka stovėjau. Gilus skausmas suspaudė man širdį, nes jaučiau, kad dėl savo kaltės ant visados atsivėrdinusi su namais, tėveliais, broliuku, mokykla, klasės draugais... O skaudžiausiai, kad tėvelių širdyse palieku gilų ir neapsakomai skausmingą randą. Susig. audinau. Paskendau ašarų tvarne. Pagaliau apsilbausiu žvilgsniu, netgi neišdrįsusi tarti „sudies“, išėjau. Duryš iš lėto užsidarė, o anapus ju girdėjau širdį veriančius be paliovos pasikartojančius marmytės kūkčiojimus.

Ir taip prasidėjo mano ilgos, sunkios, pilnos rūpesčių, vargų ir susigrauzimo dienos. Aš, kaip pašautais sparnais paukštėlis, atsidūriau gatvė. Be tėvų, be pastogės, be pinigų, be garbės ir...

Tokių tragiškų momentų troškau, kad galėčiau kaip meteoras be pėdsakų išnykti, nes bijojau gyventi – rūstus tikrovės pajutimas taip draskė man širdį, atrodė, kad ji į smulkius fragmentus subyrės.

Tamsių minčių sukūry ištisas valandas betiksliai slankiojau. Tarpais sustodama ir atsisėdama. Išalkau. Ištroškau. Galva man svaigo. Kojos nuo ilgo vaikščiojimo pynėsi. Galutinai išvargusi, atsisėdau ant suoliuko. Išmeigiau akis į dangų ir leidau savo liūdnomis mintims keliauti toli... toli... Ką man dabar daryti?

Vienu metu buvau pajutusi norą šokti nuo Brooklyno tilto. Ryškiai atspindiniame mėlyname vandenyje

užbaigti savo vargo dienas. Tačiau sąžinės balsas ir paslėptas noras gyventi sulaukė mane. O gal į namus sugrįžti? Ne, negaliu, nes jų jau nebeturiu. Prašyti pagalbos pas Sam tėvus? Bet jie mane nepriglau, tik dar labiau įskaudins. Taip besvarstant man šmėkstelėjo nauja idėja. Kreiptis pas gerąjį „dėdę“ (Dr. Meyer pageidavo, kad aš ir broliukas jį taip vadinuotumėm).

Visiškai nusikamavusi, įžengiau į jo ofisą. Bet kai pamaciau, kad laukiamajam kambary yra pilna pacientų, ūmai pasišalinu. Aplink namus vaikštinėjau ir laukiau, kol paskutinis ligonis išeis.

Praėjo daug laiko. Pagaliau į laukiamąjį kambarį įsmukau. Kamputy įsitaisiau. Su stipriai daužančia ir krūtinės ląsta širdimi laukiau, kol dr. Meyer pasirodys. Netrukus jis mane pastebėjo. Pilnu supratimo ir užuojautos žvilgsniu pažvelgė ir tylėdamas pabučiavo man į kaktą. Susigraudinau ir, nė žodžio netarusi, pravirkau.

„Mano mažytė!“ mane apkabinęs, jis ėmė guosti. Prašau, neverk! Nesinervuok! Nusiramink! Apie tave ištikusią nelaimę jau žinau. Tikėk manim, kad tas mane giliai sukrėtė. Tačiau dėl įvykusios katastrofos tave nekaltinu, nes suprantu, kad gražiausioje žmogaus gyvenimo epochoje klatingas Amūras nesnaudžia. Jis paslaptį jėga į savo pinkles kartais įpainioja netgi padoriausią žmogų. Ir uragano greitumu jo gyvenimą iš pamatų išverčia. Todėl iš savo pusės siūlau tau visokeriopą pagalbą“.

„Dėdė! Gerasis dėdė!“ nutvėrusi jo ranką, maldačiau. „Prašau, padėk man! Padėk! Ir kiek tyliai, nedrąsiai pridūriau „atsikratyti... nėštumą“.

Staiga jis nusipurtė. Suraukė kaktą. Išmeigė į mane akis. Su nepasitenkinimu ir susirūpinimu nustebes paklausė:

„Sakyk, ar tu iš tikrųjų taip galvoji?“ Pasijutau lyg pakibus ore. Susigėdau. Ir nieko į

tai neatsakiau. Nesulaukęs mano atsakymo, jis tęsė: „Jei taip, tai bijok Dievo! Juk tai baisi žmogūdytė! Žudyti bejėgia gyvybę – nedovanotinas nusikaltimas. Išmesk šią žiaurią mintį iš savo galvutės. Pasikliauk savo „dėde“. Atidžiai pasiklausyk ir gerai išidėmėk, ką tau dabar sakysiu.“

Pati supranti, kad sugrąžinti tau praeitį esu bejėgis. Tačiau sukurti gražesnę ateitį mieliai padėsiu. Pasi-stengsiu surasti tau šeimą, kurioje ramiai, be rūpesčių galėsi kūdikio laukti. O tuo tarpu gyvensi pas mane. Pėd išlaidų pinigų! „Dėdės“ pinigine stora, padėngs visais, įskaitant ligoninės ir gimdymo, išlaidas. Tavo kūdikį aš adoptuosiu. Tave savo lėšomis į mokyklą išleisiu ir tuo būdu tau šviesesnę ateitį užtikrinsiu.

O dabar, mano miela katytė, jauskis pas „dėdę“ patogiai, jaukiai ir laisvai. Eik nusiprausk savo dailų „snukutį“ ir pasiruošk vakarienei. Esu tikras, kad ne tik aš, bet ir tu esi išalkusi“.

Tylėdama klausiausi, ką jis kalbėjo, viską gerai supraddama ir išidėmėdama. Ir jo taip švelniai pasakyti nuosirdūs žodžiai mane lyg užhipnotizavo. Pamažėli atgavau savo dvasinį balansą ir nuejau apsitvarkyti.

Valgant viešpatavo labai jauki atmosfera, nes dr. Meyer pasakojo ir pasakojo apie savo mažus pacientus ir jų iškrėtus jam pokštus.

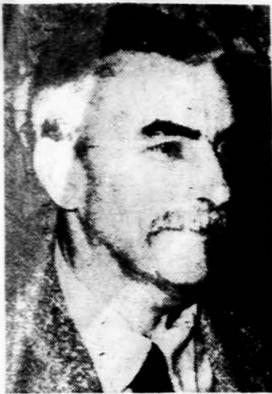
Kitą dieną jis nuvežė mane į moterų rūbų krautuve ir nupirko kelias mano stoviuvi pritaikytas sukneles.

Gyvendama pas „dėdę“, dienos metu daug laiko praleisdavau, skaitydama iš jo bibliotekos knygas. Vakarai būdavo labai linksmi, nes jis, sugrįžęs iš savo kabineto, su nepaprastu užsidegimu atpasakodavo man savo dienos įspūdžius, pajavairindamas spalvingais anekdotais. Ir taip laikas bėgo.

(Bus daugiau)

TRYS PROFESORIAUS STEPONO KOLUPAILOS PAMOKOS

100-ąsias gimimo metines minint

Prof. Steponas Kolupaila

Sunki buvo Nemuni šių metų vasara. Ilgai trukusi sausra išdžiovino mažuosius intakus, išsivyno požeminius vandens atsargas, ir vyriausioji krašto upė sumenko, pasiūsiu- sė rėvomis, sekulumomis. Pane- mūnių senbūviai tikima, kad šitaip dar nėra buvę ir iš vis tai ne prieš gera. Nėpykime ant jų už šią pranašystę, nes žmonės viską matuoja savo gyvenimo patirtimi, o pastaroji, deja, labai trumpa — nelyginti su Nemuno tekejimu. Hidrologams, kuriems vandens matavimas, apskaičiavimas ir prognozė yra kasdieninė duona, 1992-ųjų sausmetis atrodė kitaip — reiškinys išties retas, bet ne neįkainytas, praieityje ne sykį betėtas. Jais verta tikėti, nes hidrologiškoji atmintis siekia 1811 metus, kai Nemune ties Smalininkais buvo įsteigta van- dens matavimo stotis.

„Ypatings pagoras nu- sipelnė tie tolgieji žmonės, kurie prieš šimtą ir daugiau metų suprato hidrometrijos moksliską ir praktiską reikšmę, sugebejo organizuoti taisyklingas observacijas ir apsaugoti jas nuo visų vidujinių ir išorinių priešų... Svarbius praktiskosios hidrotechnikos klausimus sprendžiant, negalima laukti įvairiausių svyravimų; reikia juos numatyti. Negalima pa- veikti laiko tempo, sulaukyti jį ar pagreitinti; lieka tik iš praieities „pasisemti stiprybės“. Štai kodėl hidrologai taip bran- gina senų matavimų medžiagą.“ Šios eilutes, pacituotos iš „Hidrometrijos metrašio“ 2-ojo tomo (Kaunas, 1930) įžangos, priklausio inžinieriaus hidrolo- go, profesoriaus, akademiko Stepono Kolupailos plunksnai. Šimet jos ypač prasmingos, nes rugšėjo 14 d. minėsimie 100-ąsias įžymiojo tautiečio metines. Gyvenimas, atstaus Nemuno nytimis, svarbiausios krašto upės sisteminę tyrinėjimų išpūdinga sukaktis (180 metų!), visi šie įvykiai šiandien personifikuojasi, už jų išskyla „Vandens Profesorius“ S. Kolupailos asmenybė. Koks gi turėjo būti ažuolas, gebėjęs išauginti tokias storas šakas?

Ne man, lietuviškosios hidrometrijos patriarcho tik iš raštų pažinusiame, aptarinėti jo gyvenimą, juolab, kad tai seniai padarė S. Kolupailos bendražy- giai ir kiti jam artimi žmonės. Mano užduotis nelyginti suklus- nė — papasakoti, kas buvo S. Kolupaila sovietmetyje gim- sian hidrologui, kas jis yra da- bar Nepriklausomybės atgavusioje Lietuvoje. Nesimiu kalbėti už kitus, nes gerai suvokių tokio sumanymo absurdiškumą: vienareikšmiškai vertinamos tik vidutinybės. Tebūnie tai galbūt S. Kolupaila, siek tiek man šio romantizmo, bet vis- tik, gebantis patarti, pamokyti; tebūnie tai trys Prof. Steponas Kolupaila

KESTUTIS KILKUS

Pirmoji pamoka: „Iš praieities pasisemti stiprybės!“

Pamokos antraštė — iš jau minėtojo „Hidrometrijos met- rašio“. Tik šio veikalio, kuriame S. Kolupaila paskelbė ir susistemino įvairiuose archy- vuose surankiotus vandens lygio ir ledo reiškinų stebėjimų Numene ties Smalininkais duomenis iš 1811 metų, pa- kanka, kad jo vardas būtų įraš- tas į hidrologijos mokslo istoriją. Vienos rankos pirštų pakanka suskaiciuoti valstybes, dispo- nuojančias panašiu turtu, ir galime didžiulius, kad viena iš jų — Lietuva. Iš Nemuno praie- ties semtasi stiprybės, pro- jektuojant Kauno ir kitas hidroelektrines, iš jos spren- dziama apie daugiamečius klimato ir vandeningumo svy- ravimus Nemuno ir kaimyninių upių baseinuose. Metrašitis tęsiasi ir dabar, bet Smalin- kankų vandens matavimo stotis, deja, verdinga: miršta gražioji tašytų akmenų laiptinė, seno- sios vandens matuoklės. Forma- liai žiūrint, tarsi nieko tokio ir neatsitiko, nes vandens debitai matuojami naujoje vietoje, bet ar šitaip iš praieities semiamasi stiprybės?

„Hidrometrijos metrašio“ bu- vo bene pirmoji S. Kolupailos knyga, patekusi į mano rankas. Atsitiko tai, berods, antrame kurse per bendrosios hidrologi- jos paskaitą, kurią skaitė do- centas E. Červinskas. Nors nuo to laiko praėjo daugiau nei ket- virtis amžiaus, gerai pamenu, kad didžiausią išpūdį paliko ne knygos turinys, o... viršelis, papuoštas spalvingu D.L.K. Vytauto portretu. Vėliau, pra- dėjus studijuoti hidrometriją, pažintis su S. Kolupaila pagi- lėjo, nes kursą skaitė docentas A. Barisas buvo nuoseklus jo idėjų ir darbų propaguotojas. Išsyk suvokiau, kad mokytojo rekomenduojamas autorius yra „už įstatymo“, nes visai nekalto turinio techniška knygelė „Hid- rometrijiniai darbai Lietuvoje“ buvo paženklinta riebiu rusišku antspaudu „Tarnybiniam au- dojimui“. O ką jau sakyti apie S. Kolupailos „Nemuną“, įkalintą bibliotekų specfon- duose? Bet draudžiamas vaisius visada esti saldus, todėl iš rankų į rankas keliavo Profeso- raus raštų kopijos, žadinusios norą gilintis į savąją profesiją, skatinusios keliauti, domėtis gimtojo krašto gamta, žmonė- mis. S. Kolupailos „Nemunas“ ne vienam iš mūsų buvo Lietu- vos istorijos pradžiamokslis, o man ši knyga tapo mokslo popu- liarinio žanro etalonu, su ku- riu visada lyginau savuosius rašinius.

„Nemunas“ — išskirtinis rei- škinys lietuviškoje mokslo populiarinio literatūroje, ku- riame specialios hidrografinės žinios gražiai dera su istorija ir kraštotyra, griežta inžinerinė mintis — su betarpiškais ke- lionių išpūdziais, padavimais, legendomis. Profesorius semiasi stiprybės iš panemunių piliakalnių, primena miestų ir miestelių istoriją, aprašo bažny- čias, tiltus, tarsi nujausdamas, kad netoli tas laikas, kai iš šios Nemuno enciklopedijos semsis stiprybės ir skaitytojas. Sėmės! Ar ne todėl ši knyga labai greitai (1950 m.) buvo pakartotinai išleista JAV? Gaila, kad Lietu- voje iki šiol pasitenkinama keliasis per stebuklą išlikusiais „Nemuno“ egzemplioriais. Iš mūsų gyvenimo užplūdusiu

detektyvinių romanų stiprybės, deja, nepasisemsi...

Pirmosios pamokos principas S. Kolupailai buvo universalus, ir tai jis pademonstravo Ameri- koje, rašydamas „Ankstyvąją JAV hidrometrijos istoriją“ (1960 m.) ir žinoma, „Hidromet- rijos bibliografiją“ (1961 m.) — pasaulio hidrometrijos mokslo panoramą nuo seniausių laikų.

Ir štai jau Profesorius tapo Lietuvos istorijos dalimi, pats laikas iš jo semtis stiprybės, kurios mums dabar taip reikia. Ar įsivainome pirmąją S. Kolu- pailos pamoką? Neoficialioji hidrologinė Lietuva — taip. Profesoriaus darbai visada buvo ci- tuojami hidrologų straipsniuose ir disertacijose, būsimieji spe- cialistai iki šiol studijuoja jo „Hidrometrijos“ dvi toms. Bet plačiai visuomenei ir ypač jaunimui visai nežinomas S. Kolu- paila publicistas, visuomeni- ninkas, skautas, puikus fotogra- fas; S. Kolupaila — Asmenybė. Nors priklausau hidrologų luomui, visada žavėjauisi būtent šiomis S. Kolupailos fenomeno bruožais ir labai troškau, kad tai būtų pajaustu mano stude- ntais. Tai, matyt, ir vertė sėstis prie rašomojo stalo, ypač po to, kai neliko mokytojo ir bičiulio, karšto „kolupailininko“, Vilniaus universiteto Hidrologi- jos ir klimatologijos katedros ilgamečio vedėjo, docento An- tano Bariso.

Antroji pamoka: „Ir vienas lauke — Karys“

Prisiminkime: ketvirtieji Ne- priklausomybės metai, Lietuvoje stinga būtiniausių dalykų, dar tik svajojama apie savąjį Universitetą, o ką tik iš Maskvos atvykęs 29-metis inžinierius kalba apie vandens matavimo ir meteorologijos stot- tis, „baltąsias anglis“, hidro- elektrinę prie Nemuno. Ne tik kalba, bet ir veikia, savo entu- ziazmu užkrėsdamas ir kitus: niveliuoja Birštono kilpą, iš užsienio atsiveža būtiniausias prietaisus, įkuria Hidrometrijos kabinetą Kauno universitete, dėsto ir tuo pačiu metu imasi vadovauti Lietuvoje negirdėtai įstaigai — Hidrometrijiniam biu- rui ir be paliovos rašo, rašo, rašo... Kai vartai tarpukario Lietuvos periodiką, nejučiomis pradėti galvoti, kad visuo- menė tuomet domėjosi tik upėmis, ežerais ir hidroenergetika — tiek dažni Vandens Profesoriaus rašiniai. S. Kolupailos meilė vandeniui buvo bekompromisinė, ir jis nesidrovėjo į viešai išpažinti: „Mano tikslas aiškus kaip kristalas — tirti žavingą Dievo kūrinį — gamtą — ir stengtis ją prasmingai palen- ki žmonių naudai, pirmiausia — savo krašto žmonių naudai. Kadangi vanduo yra būtuliausias daiktas gamtoje, mano idealas yra hidrologija — mokslas apie vandenį“ (cituoja ją pagal E. Masiokiene: „Mylėjau Nemuną, kaip savo upę“). — Mūsų Vytis, 1980 pavasaris, II-12 p.).

Pirmieji S. Kolupailos straips- niai lietuviškoje spaudoje pasi- rodė 1922 metais, ir egzotiškas žodis „hidrologija“ greitai virto kūnu — nauja mokslo šaka, kurios ištakose stovėjo tasyk dar vienišas inžinierius S. Kolu- paila. Šimet, 1992-aisiais, esame nacionalinės hidrologijos 70-mečio liudininkai. Kažin, ar atsitiktinė su S. Kolupailos asmenybe susijusių išpūdingų sukakčių seka... S. Kolupaila kūrė ir puoselėjo savąją hidrologiją toli nuo pasaulinių mokslo centrų, labo- ratorijų, bibliotekų, tačiau ji iš-

venė provincijos „pelenės“ likimo, priešingai, apie ją su pa- garbia kalbėta daugelyje tarptau- tinių konferencijų; užsienio kolegos nešykštėję gerų žodžių S. Kolupailos „Hidrometrijiniam metraščiui“, originaliam nuo- teikio apskaičiavimo metodui, kurį tuoj pat pavadino „lietuviš- kuju“.

Daug gali padaryti vienas žmogus, jeigu jis suvokia savo- jo atėjimo į Žemę prasme, parei- šia Tėvynei, Tautai. Kokia svarbi ši S. Kolupailos pamoka mums, nuolat pasigendantiems valdžios dėmesio, pinigų, kompiuterių ir... šnekantiems, šnekantiems, šnekantiems. Tas visuotinis dejavimas ir tarškė- jimas negali pakeisti tikro dar- bo, todėl Lietuva kasdien pran- rada dalelę Nemuno.

Mokėjimą dirbti „tuščioje vie- toje“, pasikliaujant tik savo jė- gomis, S. Kolupaila demonst- ravo daug kartų: Lietuvos energijos komitete, kur vado- vavo vandens jėgų skyriui; or- ganizuodamas vandens kelionių sąjūdį Lietuvoje; DP stovykloje Vokietijoje, kur sugebėjo para- šyti lietuvišką hidraulikos vado- vėlių ir, žinoma, Amerikoje. Čia (Notre Damo universitete, Indiana) jis sukūrė modernią, hidraulikos laboratoriją, parašė monumentalią „Hidrometrijos bibliografiją“. Pastarasis darbas apvainikavo visą Profesoriaus gyvenimą, todėl, matyt, ir atsi- rado tie prasmingi žodžiai kny- gos tituliniam žvilgsniui: „Tėvų žemei — Lietuvai“. Šie žodžiai — paskutiniosios pamokos motto.

Trečioji pamoka: „Tėvų žemei — Lietuvai“

S. Kolupaila buvo atstovas ypatingos inteligentų kartos,

kuri puikiai suvokė savo mesi- jišką misiją — žadinti tautą, ugdyti jos savimonę, kurti mokslo ir mokymo institucijas, vesti Lietuvą į pasaulį. Tų žmonių buvo nedaug, bet kiekvienas iš jų dirbo už dešimtį. S. Kolupaila kūrė hidrologinę Lietuvą, kuri ge- bėtų pasistatyti tiltus, uos- tus, hidroelektrines, pažintų ir deramai naudotų savo žy- driuosius turtus. Visi darbai — Lietuvai...

Trumpa ši pamoka. Iš širdies plaukiantiems žodžiams ne- reikia įrodymų, nors pastarųjų — begalės: iš S. Kolupailos pa- veldėtos ir dabar Lietuvoje vei- kiančios vandens matavimo stotys; daugybė hidrotechninių projektų, kuriuose materializuo- tos Profesoriaus mintys, stori Nemuno stebėjimų tomai; pro- duktyvi Lietuvos hidrologijos mokykla; graži Atmintis. Būtent tai, o ne lietuviškoje „tarybinėje“ enciklopedijoje iš- spausdintos šykščios eilutės, apibūdina S. Kolupailą ir jo nuopelnus tėvų žemei. Apie tai, matyt, ir kalbėsime Profeso- riaus 100-ųjų gimimo metinių minėjime, kurį rengia Lietuvos Mokslų akademija. Prisimin- sime S. Kolupailos pamokas, aplankysime Rutuliškių kapi- naites latvių žemėje, kur guli žmonės, išauginę Nemuno dai- nių. Lietuvos hidrometeorolo- gijos tarnyba išleido jubiliejinį straipsnių rinkinį, o S. Kolu- pailos vardo mokomoji Hid- rometrijos laboratorija Vilniaus universitete pasipuosė Profeso- riaus portretu, kurį nutapė dailininkas Kęstutis Žukas. Profesorius sugrįžta prie Nemuno. Bet ar buvo jis iš čia iškeliavęs?..

SAVAITĖ MŪSŲ PLANETOJE

Gyvendami tam tikrame šios planetos plote, dažniausiai pastebime tik tuos gamtos rei- škinys, kurie vyksta mūsų aplinkoje. Kasdieninių rūpesčių užtenka, kad neliktų laiko ir noro galvoti apie platesnį akiraštį. Tačiau Žemė yra įvairi, o gamtos pasaulio reiškiniai nė kiek nemažesni už politinius, ekonominis ar kitus. Dauge- liu atvejų gamta kaip tik turi įtakos visiems minėtiems įvykiams.

Vidurinių Amerikos vakarų valstijose žmonės šiemet skun- džias lietinga ir šalta vasara; Florida, Texas, V. Virginija ir kitos valstijos kamuojamos ne- paprastai dažnų liūčių ir potvnių; Marquette, Michiganas pra- eijusią savaitę buvo užregistruo- ta žemiausia, kaip bet kada rugpjūčio viduryje, temperatūra — 28 F. Tuo tarpu Californijoje dienos meto temperatūra svy- ravo nuo 59 F (Crescent City) iki 110 F (Blythe vietovėje). Retas įvykis vidurvasarį buvo tor- nadas, nukautęs kai kurias Pietinės Dakotos vietoves.

Ta pačią savaitę — tarp 10 ir 14 d. rugpjūčio — stiprus žemės drėbinimas buvo jaučiamas Aliaskos įlankoje, sudrebines Anchorage, Juneau ir net Yukon teritoriją. Panašaus stipru- mo žemės drebinimą jautė Ra- mijoje vandenyno pakraščiai, nuo Japonijos, Tadžikistano, iki centrinės Texas ir pietinės Cali- fornijos valstijos. Filipinuose gyventojus, kad neramumas Pi- natubo ugniakalnis netrukus vėl išsivers, galbūt išsiveržimas bus tiek pat stiprus, kaip pernai vasarą. To išsiveržimo metu į padangas išmesti garai, chemi- kalai, dūmai ir pelenai pakeitė visos planetos vasaros klimata, atvesindami jį bent 2-4 laips- nis F. Pietinėje Japonijoje Unzen ugniakalnis pasireiškė stipriu žemės sudrebiniu- mu.

Žinoma, kad neįprastos sau- ros namoje, Europoje, ypač Lie- tuvą, Rusiją. Sausra siaučia ir Afrikos kraštuose, tačiau rečiau girdime apie labai žalingas sausras Kinijoje. Pietų ir rytų Kinijoje ypatingi karščiai ir sausros nuo š.m. birželio pabaigos nesiliauja varginusios SCHAUN provinciją ir jau sunai- kino apie 5.2 milijonų akrų pasėlių. Geriamo vandens trūksta ne tik gyvuliams, bet ir daugiau kaip 9 milijonams gyventojų. Nemažiau problemų jaučiame Hubei ir Anhui provincijose. Ne tik gamtos reiškiniai svyravimai sukelia įvairių negerovių mūsų planetoje. Daug žalos padaro žmogus, tyčia ar netyčia pažeisdamas savo aplinkos ekologiją. Praėjusią savaitę aplinką tyčia skaudžiai pažeidė Kolumbijos Tautinės išlaisvinimo armijos partizanai, susprogdindami alyvos tiekimo vamzdžius ir paleisdami daug vamzdžių statinių miškus. Tai jau kelintas kartas, kai par- tizanai atlieka tokius sabotažo veiksmus ir kiekvieną kartą padaro daug sunkiai atitaiso- mos žalos gamtai.

CLASSIFIED GUIDE

REAL ESTATE

RE/MAX REALTORS
(312) 586-5959
(708) 425-7161

RIMAS L. STANKUS

- Perkant ar Parduodant
- Greitas ir Sąžiningas Patarnavimas
- MLS Kompiuterių ir FAX pagalba
- Nuosavybės įkainavimas **veitui**
- Perkame ir Parduodame Namus.
- Apartamentus ir Žemę.
- Pensininkams Nuolaida.

REAL ESTATE

BELL-BACE REALTORS
J. BACEVICIUS
6529 S. Kedzie Ave.,
Chicago, IL 60629
(312) 778-2233

INCOME TAX — INSURANCE

- Namų pirkimas ir pardavimas
- MLS kompiuterių ir FAX pagalba
- Veltui namų įvertinimas
- Greitas ir sąžiningas patarnavimas
- Visi agentai kalba lietuviškai
- Nuolaida pensininkams

HOUSE FOR SALE
by owner, Lockport, IL. 4 lge. rooms; full bsmt.; partially furnished; 2 car garage; 60 x 125 ft. lot. \$52,500. No agents.
Call 708-257-2372

MISCELLANEOUS

A VILIMAS MOVING

Tel. 376-1882 ar 376-5996

10%—20%—30% pigiau mokėsit už apdraudą nuo ugnies ir automobilio įpas mus.

FRANK ZAPOLIS
3208½ West 95th Stret
Tel. — (708) 424-8654
(312) 581-8654

ELEKTROS ĮVEDIMAI — PATAISYMAI
Turio Chicago miesto leidimą. Dirbu ir užmiesty. Dirbu greitai, garantuoti ir sąži- ningai.
312-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUIS

NERINGA RESTAURANT
2632 W. 71 St.
GRAND OPENING!
All full dinners \$5.00 from 2 p.m. until 5 p.m. every day, plus small soft drink.

Moving — Kraustymas
Profesionalus patarnavimas prieina- momis kainomis, Jums patogiu laiku. Draudimas garantuotas. Kreiptis:
Vytautas: tel. 312-436-5219
Gediminas: tel. 312-925-4331

KRISTAUS MOKSLO ŠVIESA
Kun. Jonas Velutis

Knygoje yra 165 trumpi sekma- dieniams pamokslai. Ciklai — ABC. Mintys iliustruotos gyvenimo pa- vyzdžiais. Pabaigoje pridėti at- siminimai kelionių į Šv. Žemę ir į Meksikos Guadalupe. Graži dovana bent kuriomis progomis. 329 psl. Kaina su persiuntimu 10 dol. Illinois gyv. dar pridėda 54 ct. valstijos mokesčio. Užsakymus siųsti „Draugo“ adresu.

VYTAUTAS LANDSBERGIS

ATGAVĘ VILTĮ

Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos pirmininko, išleis- tus Kanados. Tai labai padrasniamos ir įtikrovę atšir- misis įžvelgiančios ir miriai pasakytos kalbos. Įžangą pa- rašė PLB pirmininkas Vytautas Beliauskas, išleido Pasaulio Lietuvių Bendruomenė, redagavo Ramūnė Sakalaitė-Jonai- tienė. Leidinys turi 227 psl., gausiai iliustruotas. Šią knygą verta įsigyti ir perskaityti. Leidinys didelio formato, kaina su persiuntimu 20 dol. Ilinojaus gyventojai dar pridėda valstijos mokesčio 1.44 dol. Užsakymus siųsti:
Draugas
4545 W. 63rd St.,
Chicago, IL 60629

RUSSIAN ARMY LEAVE LITHUANIA NOW!

Lipnukas yra spalvotas, dydis 15" x 3 3/4", tinka lipinti ant mašinų, namų langų ir ktur. Kaina su persiuntimu 2.50 dol. III. gyv. dar pridėda 16 ct. valstijos mokesčio. Užsakymus siųsti „Draugo“ adresu.

Kazimieras Sekmakas, išradimų mokslininkas, džiaugiasi laimikiu prie Michigano ežero.

ŽYMUJŲ IŠRADIMŲ MOKSLININKĄ PRIE MICHIGANO EŽERO APLANKIUS

JURGIS JANUŠAITIS

Pabuvoję Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seime Lemonte ir IX Tautinių šokių šventėje, vieną liepos saulėtą dieną pasukome į Michigano aplankyti Birutės ir Kazimiero Sekmakų. Kazimieras ir Birutė Sekmakai iš Vokietijos po Antrojo pasaulinio karo atvyko Chicago ir čia pastoviai įsikūrė 1949 m. liepos mėn. Tai labai ramūs, tylūs tėvynainiai. Birutė, pradėjusi auginti šeimą, atsidavė šeimos laimei ir ištikimai saugojo jos židinį. Kazimieras Sekmakas labai įdomi asmenybė: lėtai kalbantis, visų nuomonės klausantis, niekur nesiveržiantis, besirūpinantis šeima, darbas, mokslu ir iš dalies politika. Todėl Birutės ir Kazimiero Sekmakų gyvenimas neatspindėjo mūsų spaudos puslapiuose.

Tai nereiškia, kad ypač Kazimieras Sekmakas nebūtų vertas plačiai skambančio garso savo moksliniais darbais bei išradimais. Jau prieš daugelį metų apie jį rašė tarptautiniai žurnalai, didžioji amerikiečių spauda, pasirodė mokslinių straipsnių mūsų spaudoje, kuriuose aprašyti Kazimiero Sekmakų moksliniai darbai Amerikoje. Tad apsilankymas Birutės ir Kazimiero Sekmakų viloje Michiganoje davė progos pažarstyti šio nuostabaus žmogaus gyvenimą.

Kazimieras Sekmakas gimė Kaune 1919 m. lapkričio 9 d. Baigė Kauno gimnaziją ir Vyt. Didž. universitete cheminę technologiją, išgydamas inžinieriaus diplomą. Ši mokslo šaka vėliau jam tarnavo visą gyvenimą ir atvedė jį į žymiųjų mokslininkų išradėjų gretas Amerikoje.

Baigęs universitetą, karo metais dirbo Kaune, alaus bravore, Vokietijoje-Siemens-Halske įmonėje plastmasių srityje. Amerikoje dirbo Armour Co. tyrimų laboratorijoje, o nuo 1956 m. De Soto Chemical Coating, Inc., kur 32 metus vadovavo tyrimų laboratorijai, kaip vyr. tyrimų mokslininkas. Čia buvo pati geriausia proga išsiskleisti Kazimiero Sekmakų sugebėjimams ir pasiekti gražių vaisių mokslinių tyrimų ir patentų srityje.

Kazimieras Sekmakas kaip iš-

radėjas pradėjo reikštis jau dirbdamas Armour kompanijoje, biologinių vaistų gamybos srityje. Pirmas jo vardu patentas buvo išduotas 1956 m., pagal kurį, naudojant žinduolių skilvio kasą, galima tuo pačiu metu pagaminti insuliną ir kristalinius enzimus. Toje bendrovėje jis padarė dar keletą išradimų enzimų, kristalino cholesterolio gamybos srityje, riebalinių rūgščių panaudojimą plastmasių gamybai ir keletą išradimų polimerų srityje.

Tačiau gyvenimo dalį atidavė De Soro kompanijai, kurioje išdirbo 32 metus. Čia jis, vadovaudamas tyrimų laboratorijai ir eilei mokslininkų, daugiausia išradimų padarė polimerų kūrime, jų patobulinime ir pritaikyme. Suminėti visus Kazimiero Sekmakų išradimus, medžiagas, jų pritaikymą būtų mokslinis darbas, tačiau pasitenkime suminėdami, kad jo išradimai buvo labai svarbūs, šių laikų technikai reikalingi. Tais išradimais naudojosi ne tik Amerika, bet ir daugelis pasaulio valstybių. Bedirbant kompanijoje, vien Amerikoje buvo užpatentuota 141 jo išradimų, o kitose valstybėse net 252. Šie skaičiai liudija Kazimiero Sekmakų mokslinį išsilavinimą, rimtą mokslinį darbą ir, žinoma, nepaprastą talentą.

Taigi mūsų tėvynainis Kazimieras Sekmakas įnešė į pasaulinį mokslo pasiekimą didelį įnašą. De Soto Co. nupirko belgai ir olandai, liko tik senosios kompanijos dalis, todėl Kazimieras Sekmakas, persitvarkius kompanijai, 1985 m. išėjo į pensiją, pasilikdamas tik senoje kompanijoje konsultantu. Už išradimus, patentus tiesioginio atlyginimo negaudavo, tačiau išradėjas būdavo kompensuojamas bonais ar darbe paaugstinimais.

Ir šį kartą, aplankę Birutę ir Kazimierą Sekmakus ramioje Michigano vietovėje, abu radome giedroje nuotaikoje, sveikai atrodančius, viskuo besidominčius. Čia Birutė ir Kazimieras Sekmakai jaučiai įsikūrė 1973 metais, išgydami namus, iš kurių antro aukšto matyti Michigano ežeras. Tikrai čia ramu, gera, malonu; gražūs vaizdai. Čia daug ir draugų,

KVIETIMAS

Kauno Technologijos universiteto Elektros sistemų vedėjas Anzelmas Bačiauskas yra paskirtas Lietuvos vyriausybės konsultantu elektros energetikos klausimams. Jis kreipėsi į Lietuvos ambasadą Jungtinėse Tautose, prašydamas padėti surasti elektros energetikos specialistų JAV lietuvių tarpe, kurie galėtų ir norėtų kaip savanoriai jam talkininkauti Lietuvos vyriausybės pavestą uždavinį tinkamai atlikti.

Suinteresuotieji elektros energijos specialistai malonėkite rašyti: **Prof. Anzelmas Bačiauskas**, Kauno Technologijos instituto elektros sistemų katedros vedėjas, Studentų 48, Kaunas 3028, Lithuania.

žymių žmonių įsikūrė ir sudaro gražią, nors dar nedidelę, lietuvių nausėdiją.

— Tad, mielas Kazimierai, kuo dabar domiesi, po ypatingų mokslinių darbų čia ramiai laiką leidamas, metu pokalbyje klausimėli.

— Labai mėgstu žuvalti. Tai mano mėgstamiausias sportas. Žiūrėk, štai va ką tik sugavau 25 svarų lašišą. Tai mano didžiausias laimikis. Džiaugiuosi poilsiu, pačiu gyvenimu, savo miela šeima, draugais, kurie neužmiršo. Domiuosi mokslinė pažanga, skaitau mokslinę literatūrą, seku naujus išradimus.

— Atrodo, kad užtarnautu poilsiu esate patenkintas?

— Labai. Be rūpesčių dienos. Vasarą prie Michigano ežero, o žiemos mėnesius gyvename St. Petersburg, Floridoje, kur turime irgi savą gužtelę.

— O gal dar planuojate kokius naujus darbus, gal galvojate apie išradimus?

— Planai — džiaugtis gyvenimu, šeima, mieliais draugais, gražiu pasauliu. Dar manau aplankyti Lietuvą, kurios rūpesčiais gyvenome ir gyvename. Išradimai jau ateinančių kartų rankose, o ką atlikau, tebūnie duoklė Amerikai už prieglaudą. Mano vardas pasaulio išradėjų gretose gal kiek primins ir Lietuvą, kurioje gimiau ir augau.

Kazimieras, išsakęs daug gražių savo gyvenimo akimirų, neaplenkdamas ir vargelių, pasidžiaugė žmonos Birutės, dukrelės Ritos šeima ir sūnaus Viktoro gražiu gyvenimu.

Birutė, paruošusi skaniais vaisiais, taip pat prisiminė mūsų bendrai išgyventas dienas Chicagoje, o i pokalbius įsijungė mūsų bendri draugai iš St. Petersburg: Danutė ir Vytautas Mazeikai, dalyvavę ir tautinius šokius šokę Šokių šventėje.

Malonios, senų draugų susitikimo valandos greitai prabėgo, atsiveikindami padėkojome už viešnagę, o Kazimierui palinkėjome stiprybės po sunkių mokslinių darbų.

VIDEO KAMERA IŠDAVĖ PLĖŠIKUS

Marquette National banke 6400 S. Western, Chicagoje, kur ir daugelis lietuvių turi savo indėlius ir saugumo seifus, video kamera padėjo susekti ir pagauti du plėšikus, 34 ir 24 m. amžiaus, kurie atvyko grobti pinigų iš automatinių pinigų išmokėjimo įtaiso.

A.†A. KAROLIS OLŠAUSKAS

Po sunkios operacijos mirė rugpjūčio 28 d. 9 v.v., sulaukęs 77 metų amžiaus.

Gimė Lietuvoje, Žemių kaime, Salantų valsčiuje, Kretingos apskrityje. Gyveno Čikagoje, Brighton Parko apylinkėje.

Pasiliko giliam liūdesy seserys: Magdalena Bertienė Lietuvoje, Emilija Pakalniškienė ir jos vyras Aleksandras su šeima Čikagoje, broliai: kun. prel. Algirdas, Juozas ir jo žmona Petronėlė Los Angeles, Eduardas ir jo žmona Elena su šeima Berwyn, IL.

Kūnas buvo pašarvotas pirmadienį, rugpjūčio 31 d. Lankymo valandos nuo 2 v. p.p. iki 9 v.v. Gaidas-Daimid koplyčioje 4330-34 S. California Ave.

Laidotuvės įvyks antradienį, rugsėjo 1 d. Kūnas iš koplyčios 9 v.r. bus atlydėtas į Šv. Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo parapijos bažnyčia, kurioje įvyks gedulingos pamaldos už velionio sielą. Po pamaldų velionis bus nulydėtas į Šv. Kazimiero lietuvių kapines.

Nuoširdžiai kviečiame visus gimines, draugus bei pažįtamus dalyvauti šiose laidotuvėse ir prisiminti jį savo maldose.

Nuliūdę: seserys, broliai bei jų šeimos.

Laidotuvių direkt. Gaidas-Daimid. Tel.: 312-523-0440 ir Fax: 312-523-3667.

A.†A. JUOZAS JURKŠAITIS

Gyveno Chicagoje, Marquette Parko apylinkėje. Mirė 1992 m. rugpjūčio 29 d. 12 val. dienos, sulaukęs 78 m. amžiaus.

Gimė Lietuvoje, Šakių apskrityje, Lukšiuose. Amerikoje išgyveno 42 m.

Nuliūdę liko: žmona Marta, sūnus Juozas su šeima Lietuvoje, posūniai: Valteris Šneideris su žmona Elizabeth ir šeima, Osvaldas Šneideris su žmona Elyte ir šeima; brolis Jonas Lietuvoje, sesuo Joana Stasiulienė su šeima Šveicarijoje; svainė Ida Bagdonienė su dukra Lisa Bormanas ir kiti gimines.

Priklausė Šakių klubui; buvo pirm. ir išd. Suvalkiečių klubo.

Kūnas pašarvotas rugpjūčio 31 d., pirmadienį nuo 2 iki 9 v.v. ir rugsėjo 1 d., antradienį nuo 12 iki 4 val. p.p. Petkus-Marquette laidojimo namuose, 2533 W. 71 St. Antradienį, rugsėjo 1 d., 5 val. p.p. velionis bus nulydėtas į Zion Ev. Liuteronų bažnyčia, 9000 S. Menard, Oak Lawn, IL, kur įvyks religinės apeigos 7 v.v.

Laidotuvės įvyks trečiadienį, rugsėjo 2 d.; 10 val. ryto velionis bus nulydėtas ir palaidotas Lietuvių Tautinėse kapinėse.

Nuoširdžiai kviečiame visus gimines, draugus ir pažįtamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę žmona, sūnus, posūniai, brolis, sesuo ir kiti gimines.

Laidotuvių direkt. Donald A. Petkus / Donald M. Petkus. Tel. 312-476-2345.

A.†A. JONAS ŠTITILIS

Gyveno Chicagoje, Brighton Parko apylinkėje. Mirė 1992 m. rugpjūčio 29 d. 10-10 val. vakaro, sulaukęs 74 m. amžiaus.

Gimė Lietuvoje, Panevėžyje. Amerikoje išgyveno 30 m. Nuliūdę liko: žmona Genovaitė, dukros: Regina Whitaker, Gražina Krauss, Laimutė Schulewitz, žentas Robert; anūkė Sara Rose Krauss; Lietuvoje sūnus Algimantas Repšys, marti Emilija su šeima, mirusio sūnaus Petro šeima ir daug kitų giminių Lietuvoje.

Priklausė Venecuelos lietuvių, Anglijos lietuvių ir panevėžiečių klubams bei kitoms lietuvių organizacijoms.

Kūnas pašarvotas trečiadienį, rugsėjo 2 d. nuo 2 iki 9 v.v. Gaidas-Daimid laidojimo namuose, 4330 S. California Ave.

Laidotuvės įvyks ketvirtadienį, rugsėjo 3 d. Iš laidojimo namų 9 val. ryto bus atlydėtas į Šv. M. Marijos Nekalto Prasidėjimo parapijos bažnyčia, kurioje 9:30 val. ryto įvyks gedulingos šv. Mišios už velionio sielą. Laidotuvės privačios.

Nuliūdę žmona, dukros, sūnus ir kiti gimines.

Laidotuvių direkt. Gaidas-Daimid. Tel. 312-523-0440.

Skaudžią netekties valandą, mirus

A.†A. VYTAUTUI RAULINAIČIUI,

nuoširdžiai užuojautą reiškiamo velionio žmonai ALDONAI, dukrai AUDRONEI ir broliui GINTAUTUI su šeima.

Nijolė, Daiva, Žibutė ir Liudas Kairiai
Danguolė Altman, Birutė Novak ir
Juzė Okienė

A.†A. ELZBIETA TRAINAVIČIENĖ

Gyveno Chicagoje, Marquette Parko apylinkėje. Mirė 1992 m. rugpjūčio 29 d. 3:10 val. ryto, sulaukusi 94 m. amžiaus.

Gimė Lietuvoje, Raseinių apskrityje, Šimkaičių kaime. Amerikoje išgyveno 62 m.

Nuliūdę liko: dukterėčia Ruth Bock, sūnėnai Albert Thomas su žmona Mary Ann, Jonas Statiss su žmona Aldona ir kiti gimines.

Velionė buvo žmona a.a. Jono. Kūnas pašarvotas antradienį, rugsėjo 1 d. nuo 2 iki 9 v.v. Petkus-Marquette laidojimo namuose, 2533 W. 71 St.

Laidotuvės įvyks trečiadienį, rugsėjo 2 d. Iš laidojimo namų 9 val. ryto bus atlydėta į Šv. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčia, kurioje 9:30 val. ryto įvyks gedulingos šv. Mišios už velionės sielą. Po Mišių velionė bus nulydėta į Šv. Kazimiero lietuvių kapines ir palaidota savo mauzolijeje.

Nuoširdžiai kviečiame visus gimines, draugus ir pažįtamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę dukterėčia, sūnėnai.

Laidotuvių direkt. Donald A. Petkus, Donald M. Petkus. Tel. 312-476-2345.

A.†A. ADOLFUI JARUI

mirus, liūdesyje likusiems žmonai, dukroms, broliams bei kitiems artimiesiems nuoširdžiai užuojautą reiškiau ir drauge liūdžiu

Birutė Bagdanskienė

GAIDAS-DAIMID

E U D E I K I S

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
PATARNAUJA IR CHICAGOS PRIEMIESČIUOSE
4330-34 S. California Avenue
Telefonai — (1-312) 523-0440 ir (1-312) 523-9852

4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas — (1-312) 927-1741-1

4348 S. California Avenue
Telefonas — (1-312) 523-0440

STEPONAS C. LACK IR SŪNŪS

Laidotuvių direktoriai nuo 1916 metų praneša
kad atidarė naujus laidojimo namus

6541 S. KEDZIE
Marquette Parke

Kiti S. C. Lack laidojimo namai:
11028 Southwest Hwy. * Palos Hills
9236 S. Roberts Rd. * Hickory Hills
2424 W. 69 St. * Chicago

Visų telefonas: 708-974-4410

PETKUS IR SŪNUS MARQUETTE FUNERAL HOMES, LTD.

Marquette Funeral Home
2533 West 71st Street
Chicago, Illinois 60629
1-(312)-476-2345

Hills Funeral Home
10201 South Roberts Road
Palos Hills, Illinois 60465
708-430-4455

Petkus-Butkus Funeral Home
1446 South 50th Avenue
Cicero, Illinois 60650
708-652-1003

Laidotuvių namai Chicagoje ir priemiesčiuose.

Visus laidojimo namus galite pasiekti
skambindami 1-(312)-476-2345

ANTHONY B. PETKUS
DONALD A. PETKUS

DONALD M. PETKUS

INTERNATIONAL
TRAVEL CONSULTANTS

Organizuojame grupines ir individualias keliones į Lietuvą ir visus kitus pasaulio kraštus žemiausiomis kainomis.

CARGO — siunčiame oro linija

„ŽAIBAS“ — virš 10 skirtingų paketų pasirinkimas su garantuotu pristatymu į namus
Lietuvoje per 10 darbo dienų.

5625 South 79th Avenue
Hickory Hill, Illinois 60457
Telefonas (708) 430-7272

223 Kalvarijų gatvė
Vilnius, Lietuva
Telefonas 350-115 ir 778-392

APLINK MUS

x Kun. Vytautas Brilius, MIC, iš Romos atvykęs į Ameriką ir čia išbuvęs beveik porą mėnesių, rugpjūčio 31 d. išvyko į Lietuvą, kur jis buvo vysk. J. Žemaičio kancleris, o spalio pradžioje vėl vyks į Romą baigti bažnytinės teisės studijų. Jis gyveno Darien marijonų parapijoje, kad geriau išmokytų anglų kalbą. Kartais būdavo Chicagos marijonų namuose.

x Nekalto Prasidėjimo parapijoje bus karnalvalas ketvirtadienį, rugsėjo 24 d., nuo 6 iki 10 val. vakaro, penktadienį, rugsėjo 25 d., nuo 6 iki 10 val. vak. ir šeštadienį, rugsėjo 26 d., nuo 2 iki 4 val. p.p. ir nuo 5:30 iki 10 val. vak., sekmadienį, rugsėjo 27 d., nuo 12 iki 1 val. Karnavale bus tautinis maistas, būdeles ir atsigavimas. Automobilis pasistatyti bus daug vietos Five Holy Martyrs kieme, 44 ir Francisco gatvėje.

x Marijos aukšt. mokyklos moksleivės, raginamos vadovų ir moksleivių tarybos, rinko aukas nukentėjusiems Floridoje nuo uragano Andrew. Marijos aukšt. mokykla rinko aukas ir pagalbą rugsėjo 10 ir 11 dienomis. Smulkesnių informacijų duodama pasiskambinus tel. 925-8686.

x Švč. M. Marijos Gimimo parapijoje Šiluvos atleidai bus nuo rugsėjo 7 d., pirmadienio, 6:30 val. vak. šv. Mišiomis iki rugsėjo 13 d., sekmadienį 2 val. p.p. procesija ir baigsis tą dieną bažnyčioje.

x Upytės draugiško klubo po vasaros atostogų susirinkimas bus antradienį, rugsėjo 8 d., 1 val. po pietų Kojak svetainėje, 4500 So. Talman Ave. Valdysba kviečia visus narius atsilankyti, nes yra daug ką nutarti. Po susirinkimo bus vaišės.

x Dr. Albina Prunskienė, Indian Head Park, Ill., gražino laimėjimų šakneles su 100 dol. auka ir tokiu prierašu: „Tikiu, kad sudėsim visi po dalelę ir išgelbėsime „Drauga“ iš bėdų. Su geriausiais linkėjimais“. Nuosirdus ir didelis aciu. Dr. A. Prunskienė įvairiomis progomis remia dienraštį, kad jis gyvuotų ir lankytojų kiekvieno lietuvių šeimą.

x Larisa ir Aleksas Jančūnai, Cicero, Ill., gražino laimėjimų šakneles su 60 dol. „Draugui“ paremti. Nuosirdus aciu.

x Platus ir turtingas repertuaras laukia Jūsų dėmesio šių metų Anro Kaimo pastatymuose, kurie įvyks gražiai atnaujintoje Playhouse salėje, 2515 W. 69 St., rugsėjo 12, 13, 19, 20 ir spalio 3, 4 d. Šešt. — 7:30 v.v., sekm. — 6 v.v. Rezervacijos ir bilietai: Patria, 2638 W. 71 St., (312) 778-2100. (sk.)

x Ieškomi Preikšas Albertas, s. Felikso, gim. 1919 m. ir Preikšas Feliksas, s. Felikso (gimęs Pittsburge). Albertas 1939 m. išvyko į Ameriką, gyveno Čikagoje ar jos apylinkėse. Apie juos žinantieji prašomi rašyti: B. V. Mačiūka, 28 Birchwood Hgts., Storrs, CT 06268. (sk.)

ARAS ROOFING
Arvydas Klela
Dengiams ir teltams
visu rūšių stogus
Tel. 708-257-0746
Skambinti po 6 v.v.

x Dr. Leonas Seibutis po dviejų mėnesių buvimo Lietuvoje ir, padaręs daugelį operacijų bei pailsėjęs, vėl grįžo į Chicago. Savo kabinete jis vėl priima pacientus ir daro operacijas.

x Irena Kerelienė, Palos Park, Ill., ilgametė lietuviškosios skautijos vadovė ir veikli visuomenininkė, išpareigojo sukviesti svečių stalą „Draugo“ metiniam banketui. Skautininkė Irena ir jos vyras arch. Albertas Kerelis vertina lietuvišką spaudą ir kitus ragina ją domėtis ir remti, atsilankant į „Draugo“ banketą š.m. rugsėjo 27 d., Martinique pokylių salėje.

x Jaunimo tautinio ansamblio „Grandis“ nariai po vasaros atostogų renkasi registracijai rugsėjo 17 d., ketvirtadienį, 7:30 val. vak. Seklyčioje, 71 gatvė Marquette Parke. Tą dieną tuo pačiu laiku bus priimami nauji šokėjai (turi būti 13 metų amžiaus). Jaunesniųjų šokėjų ratelis darbo metus pradės rugsėjo 23 d., trečiadienį, 7:30 val. vak. Tautiniuose namuose.

x Birutė Jasaitienė, LB krašto Socialinių reikalų tarybos pirmininkė, pasiėmė 10 bilietų į „Draugo“ vėjaus banketą. B. Jasaitienė pareiškė, kad „Drauga“ būtina reikia išlaikyti, nes „Draugas“ ne tik informuoja išsiviję, bet ir siekia, kad tautiečiai gyventų savais tautiniais reikalais, savo tautos rūpesčiais ir rūpintųsi savos išsivijus ateitimi. Be „Draugo“ mūsų išsivijus organizacijų visa kultūrinė bei socialinė veikla sustotų. Remkime išsivijus spaudą, remkime vienintelį išsivijus dienraštį „Drauga“. Bilietai į vėjaus banketą gaunami „Drauge“.

x „Lietuvos atsiminimų“ radijo valanda, vedama prof. dr. J. Stuko, vėl bus girdima kas sekmadienį nuo 2 iki 3 val. p.p., pradedant rugsėjo 13 d. Valanda anksčiau, būtent nuo 1 iki 2 val. p.p. bus transliuojama „Music of Lithuania“ laida anglų kalba, taip pat iš Seton Hall universiteto radijo stoties — WSOU, 89.5 FM banga. Radijo valandos direktorius dr. J. Stukas kviečia programos pasi- klausyti.

x Algis ir Violeta Strikai, La Grange, Ill., ne pirmą kartą paremia „Drauga“ didesnėmis aukomis. Ir šį kartą gražindami laimėjimų šakneles, pridėjo visą 100 dol. dienraščio stiprinimui. A. ir V. Strikams už dosnią auką tariame nuosirdų ir didelį aciu.

x MEKSIKOS RIVIERA LAIVU! Septynių dienų kelionė iš Čikagos; sustojimai: Playa Del Carmen, Cozumel, Grand Cayman, ir Montego Bay. Pilna kaina \$1,026. Registracija uždaroje rugsėjo 1 d. Ribotas skaičius vietų. Skambinti: G.T. International 708-430-7272. (sk.)

x 59 CENTAI už SVARĄ virš šimto svarų, tai TRANSPAK firmos nauja kaina. Jūsų siuntiniai yra registruojami mūsų kompiuteriuose ir sekami iki pristatymo jūsų giminėms Lietuvoje. Transpak, 2638 W. 69 St., Chicago, IL 60629, tel. 312-436-7772. (sk.)

x Padėkite vargstantiems Lietuvoje: Žaibo Nr. 6: miltai, cukrus, ryžiai, aliejus, kava, kakava, druska, kumpis, persikai, ananasai, slyvos, razinos, apie 60 svarų deficitinio maisto su pristatymu į namus — \$100.00 „Žaibas“ 9325 So. 79th Ave., Hickory Hills, Ill. 60457. Tel. (708) 430-8090. (sk.)

Chicagos Kr. Donelaičio aukštesniosios mokyklos 1972-ųjų metų laidos dvidešimtmečio susitikimui ruošti komiteto nariai. Iš k. (sėdi): Jonė Klikauskaitė-Vaznelienė, Irena Ivanauskaitė-Senkevičienė, dr. Nora Sugintaitė; stovi — Edvardas Leipus, Irena Paronytė ir Edmundas Stukas.

CHICAGOJE IR APYLINKĖSE

KR. DONELAIČIO AUKŠTESNIOSIOS MOKYKLOS 1972 M. LAIDOS DVIDEŠIMTMEČIO SUKAKTUVĖMS BESIRUOŠIANT

Š.m. spalio 10 d. įvyks staigmena — pirmą kartą visoje Amerikoje ruošiamos lietuviškosios šeštadieninės mokyklos abiturientų dvidešimt

x Leokadija Tveras iš Chicago, Ill., nuolatine „Draugo“ skaitytoja daugelį metų, rašo: „Gražiu laimėjimu knygelė, nes loterijoje nedalyvavau, nes laimės neturiu laimėti. Gal kitas bus laimėjęs. Siunčiu čekį — auką 100 dol. „Draugui“ ir linkiu daug sėkmės. Reiškiau pagarbą“... Už nuosirdų ir didelį aciu.

x Jadvyga Kanapė iš Coral Springs, Fla., pratęsė pranešimą, o už savos spaudos palaikymą tariame nuosirdų aciu.

x Nijolė Dėdinas, West Chester, Pa., George Taurat, Portage, Indiana, „Draugo“ garbės pranešatoriai, pratędami pranešimą, kiekvienas paaukojo po 30 dol. Labai dėkojame.

x Bronė ir Aleksandras Pužauskai, Ocean Park, Wa., buvę veikli visuomenininkai, dabar ramiai gyvena toli nuo Chicagos, gražindami laimėjimų šakneles, pridėjo ir 25 dol. auką. Dėkojame.

x TravelCentre praneša, kad paskutinė diena įsigyti bilietą į Lietuvą už \$698 yra rugsėjo 4 d. Skambinkite: T. Lesniauskienė, 708-526-0773. (sk.)

x Transpak firmos sav. ROMAS PUKŠTYS vėl vyksta į Lietuvą, rugsėjo mėn. Pinigai pervedami doleriais. Priimam užsakymus automobiliams. Atsiskaityti iki rugsėjo 22 d. Transpak, 2638 W. 69 St., Chicago, IL 60629, tel. 312-436-7772. (sk.)

x JAV LB Vidurio Vakarų apygardos 40 metų Jubiliejinis minėjimas įvyks rugsėjo mėn. 20 d., sekmadienį, PL centre, Lemonte. Bus pietūs, žymenų įteikimas ir meninė programa, kurią atliks sol. Praurimė Ragnė, akompanuojant muz. Manigirdui Motekaičiui. Bilietus galima užsisakyti skambinant K. Laukaičiui 708-323-5326. (sk.)

metų baigimo sukaktuvės, ruošiamos pačių 1972 metų laidos abiturientų iniciatyva. Tai šeštoji mokyklos abiturientų laida. Komiteto nariai: Irena Ivanauskaitė-Senkevičienė, Jonė Klikauskaitė-Vaznelienė, Edvardas Leipus, Irena Paronytė, Edmundas Stukas ir dr. Nora Sugintaitė.

Pirmas posėdis įvyko vasario mėn. 22 d. Jame aptartas renginio būdas-vakariene abiturientams, mokytojams ir jų svečiams, data — šeštadienis, spalio 10 d., 6 val. vakaro ir vieta — Lietuvių centras, Lemonte. Nors mūsų laidos abiturientai yra persikėlę net į kitas valstijas, nuo Californijos iki Floridos, ir pasklidę plačiose Chicagos apylinkėse, visi 42 buvo atrasti per vienulika dienų. Šioji abiturientų laida, yra didžiausia Kristijono Donelaičio mokyklos istorijoje. Posėdžio metu buvo paskirstytos pareigos komiteto nariams, surengiamas pakvietimų tekstas, kuris buvo išsiuntinetas visiems 1972 metų laidos abiturientams, tu metų mokytojams ir auklėtojams. Vyko jaudinančios, įdomios diskusijos.

Kokia puiki proga ir atsitiktinumas, kad prieš trisdešimt trejus metus, taip pat spalio mėnesį, t.y. spalio mėn. 17 d., 1959 metais, buvo įsteigta Kristijono Donelaičio šeštadieninė liuanistinė mokykla. Tais metais pirmajam tėvų susirinkimui bei iškilmingam mokyklos atidarymui vadovavo steigimo iniciatorius Antanas Kašuba, o LB Chicagos apygardos Švietimo tarybos pirmininkas Jeronimas Ignatonis oficialiai paskelbė mokyklos atidarymą ir pavadino ją Kristijono Donelaičio liuanistinės mokyklos vardu. Mokyklos vedėju pakviestas Julius Širka, kuris prieš tai šešerius metus vadovavo Toronto Maironio liuanistinei mokyklai, ir Ona Roznikienė.

Mokyklos pirmosios patalpos — tai lietuvių evangelikų liuteronų Tėviškės parapijos salėje, tad ir pats klebonas Anytas Trakis pasidžiaugė, kad patalpos tarnaus ne tik Dievo garbei, bet ir tautos išlaikymo gerovei. Pirmieji mokslo metai pradėti kukliai — su trisdešimt mokinių. 1962 metais mokinių skaičius jau siekė 200. 1964-65 mokslo metais įvyko mokyklos reformavimas, buvo įsteigta aukštesnioji mokykla.

Kristijono Donelaičio mokyklos įtaka lietuvių bendruomenėje daro didelį įspūdį. Per 33 mokslo metus išleista 653 pradžios mokyklos absolventų ir 583 aukštesniosios mokyklos abiturientai! Tradicinė ir

visuomeninė mokyklos veikla taip pat nuostabi: 33 metų mokyklos gyvavimo laikotarpyje suruoštos 23 pavasario šventės ir 12 madų parodų, daug minėjimų, mokyklos švenčių. Lietuvių kalbos ir rašto išlaikymo įtaka irgi tvirta: išleisti 26 moksleivių metraščiai, 127 numeriai mokyklos laikraščio „Pirmųjų žingsnių“ bei daugiau kaip 20 įvairių kitų leidinių — mokslo priemonių.

Kristijono Donelaičio mokyklos vėliava — tai žaliame fone lietuviškas Vytis ir tekančios saulės spinduliuose atversta knyga. Spalio mėnesio 10 d. 1972 metų abiturientų laida vėl atvers tą knygą, norėdama pasisemti mokslo dienų prisiminimų bei atnaujinti nutrukusias draugystes. Sukaktuvių proga komiteto nariai kviečia visus 1972 metų abiturientus, visus mokytojus ir auklėtojus šioje šventėje gausiai dalyvauti.

Tad baigsiu mokyklos dainos žodžiais (žodž. Birutės Vindašienės): „Mokslas į tėvų šalele, / Ir vienybė ir viltis, / Vieškeliais nutiesti gali / Ten šviesioji ateitis!“ Tikrai šviesioji ateitis, minint Lietuvos nepriklausomybės paskelbimą, kurios visi taip įtemptai laukėme. Tikrai šviesioji ateitis, kad Amerikoje išauklėtas jaunimas taip įvertina mokytojų pastangas mums įkvepti lietuvišką žodį, kad buvo pasiryžta suorganizuoti šį sukaktuvinių subūvimą.

Nora Sugintaitė

KRYŽIŲ KALNAS OLANDIJOS TELEVIZIJOJ

Turbūt išsivijoję nėra asmens, kuris, lankydamasis Lietuvoje, nebūtų lankęsis Jurgaičiuose, Kryžių kalne, palikęs rožančių, o gal ir kryželį įbedęs į žemę.

Žinoma, ne išimtis iš tų tūkstantių buvau ir aš. Kryžių kalną pirmą kartą lankiau 1987 metais lietingą, niūrią dieną. Kelias nuo vieškelio į kalną duobėtas, buvo baisu, kad automobilis įkris į duobę, nebeišsikaptys.

Ruošdamasi pirmą kartą keliauti į nepriklausomą Lietuvą, pagalvojau, kad reikėtų ir man pastatyti kryželį mirusių šeimoms narių atminimui. Tokį kryželį sukalti ar surišti paprasčiau gimnazijos drauga, visokių darbų meistrą. Iš laišku supratau, kad tas projektas didėja. Nuvažiaujus radau nemažą, natūralių rąstų kryžių, vario lentą su įrašu: „Dieve, Kryžiaus ženkle, nors trumpam suvesk mus gyvus ir tuos, kurie nebesulaukė Laisvos Lietuvos“ Vaisvilų ir Vilimų šeimų mirusiems atminti. Žinant visokeriopą trūkumą medžiagų, į šį darbą buvo įjungta labai daug brangių žmonių.

Turint tokį kryžių, reikia žiūrėti, kad jį pašventintų prieš statant Lietuvoje. Jis buvo pašventintas kun. Stanislovo Dobrovolskio, dabar gyvenančio Dotnuvoje.

Birželio 27 dieną, šeštadienį, giminė iš Mažeikių, Vilniaus, Panevėžio ir kryžiaus vykdotojai susirinkom Kryžių kalne. Išrinkom vietą, jauni vyrukai kasa duobę, kiti duoda patarimus. Matau TV kamerą šį procesą filmuojant. Išgirdusi kalbant vokiškai, paklausiau jų, kas jie yra, iš kur ir kodėl jie filmuoja. Vienas iš jų grupės, kalbą angliškai, paaiškino, kad jie esą iš Olandijos katalikų televizijos stoties darbuotojai ir atvykę Lietuvon jie daro dokumentinį Lietuvos katalikų gyvenimo filmą. Iš savo stoties Olandijoje jie transliuoja žinias ir įvykius visai Europai, o Amerikoje jų stotį galima pagauti per „cable“.

Paklausė, ar galį filmuoti ir po to norėtų manęs paklausti kelis klausimus. Baigus statyti kryžių, po maldu, prisistatė lietuvis kunigas, dar kartą pašventino kryžių. Turėdama kitus rūpesčius, nepaklausiau jo pavardės, bet brolio dukra užsirašė jo adresą, telefoną, sakė už poros mėnesių galėsim gauti iš jo juosta. Vėliau sužinojau, kad jis yra katalikiško laikraščio redaktorius ir lydi šiuos olandus Lietuvoje.

Klausimai buvo religinio pobūdžio. Prašė trumpai pasakyti, kas aš esu, iš kur, ką Lietuvoje

darau, ką šio kryžiaus pastatymas man asmeniškai reiškia, ką reiškia man Kryžių kalnas, kas man duoda vidinės ramybės ir pan. Po to išsirinko jauną ponį iš mūsų tarpo, paskui jaunuolį 15 metų. Jūs taip pat klausinėjo religinėmis temomis. Taip, statydami kryžių šeimų mirusiems atminti, tapome TV „žvaigždėmis“. Iškilmingą šeimoms susibūrimą baigėme vaišėmis Šiauliuose.

Stasė Vaišvilienė

ŠVČ. M. MARIJOS GIMIMO PARAPIJOS VEIKLA

Praėjus vasaros atostogoms, Švč. M. Marijos Gimimo parapija ruošiasi iškilmingai pradėti savo rudens veiklą — su Šiluvos atleidais. Šiemet atleidus praves svečias iš Lietuvos, buvęs Raseinių klebonas kun. Vytautas Griganavičius. Parapijos klebonas kun. Jonas Kuzinskas susipažino su kun. Griganavičium besilankydamasis pirmą kartą Lietuvoje ir kartu lankėsi kardinolo Sladkevičiaus pirmose šv. Mišiose Marijampolėje sugrįžus iš Romos. Keliadamas į Šiluvą per Raseinius, kun. Kuzinskas aplankė kun. Griganavičių, kuris sakė, kad sutiktų prvesti Šiluvos atleidus Amerikoje, tik Lietuvai atgavus savo laisvę.

Šiluvos atleidai prasidės pirmadienį, rugsėjo 7 d. šv. Mišiomis 6:30 v.v. Atlaidų tvarka — rugsėjo 8-11, 14 ir 15 d. šv. Mišios ryte ir vakare, rugsėjo 12, 13 d. šv. Mišios ryte. Iškilminga procesija bus sekmadienį, rugsėjo 13 d., 2 val. p.p. Organizacijos ir visuomenės kviečiama dalyvauti ir rinktis 1:30 val. p.p. Marijos aukšt. mokyklos aikštėje. Moterys prašomos pasipuošti tautiniais drabužiais. Rugsėjo 14, 15 d. Švenčiausias bus išstatytas visą dieną iki atleidų vakare.

Ypatingai gražu, kad atleidai vyks atnaujintoje bažnyčioje. Visi kviečiami dalyvauti ir pasinaudoti atleidais ir pasigrožėti puikia bažnyčia.

Kad būtų galima pataisyti bažnyčios bokštus, yra numatyta blynų pusryčiai šiais metais sekmadieniais, rugsėjo 27 d. ir gruodžio 6 d.

Parapijos kalendorius rodo gana daug įvairių renginių artimoje ateityje. Jų tarpe bus Motinų klubo kepsnių išpardavimas ir pusryčiai spalio 10, 11 d., seselių kazimieričių rėmėjų metinis banketas lapkričio 8 d. ir Marquette Parko liuanistinės mokyklos vakariene su šokiais šeštadienį, gruodžio 5 d.

Mokyklos vaikučiai turi savo svarbias datas kalendoriuje — pirmoji šv. Komunija bus sekmadienį, lapkričio 15 d., ir vaikučių kalėdinis koncertas bus sekmadienį, gruodžio 13 d. Visi kviečiami pasizymėti šias datas ir gausiai dalyvauti, tuo paremiant mūsų lietuvių parapijos veiklą ir gyvavimą.

Koresp.

ATSTATO BAŽNYČIA

Šv. Šeimoms bažnyčia, uždaryta 1984 m., iš pagrindų atnaujinama: pataisomas stogas, apšildymas, baigiami kiti reikalingiausi remontai ir jau nuo praeito sekmadienio atdaroma. Ji yra 1080 W. Roosevelt gatvėje, Chicagoje. Parapijai pavyko surinkti 1.7 mil. dol. reikalingiems remontams. Atnaujintas altorius, statulos, vitražai.

Advokatas Jonas Gibaitis
6247 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629
Tel. (1-312) 776-8700
Darbo val. nuo 9 iki 7 val. vak.
Šeštad. 9 v.r. iki 1 val. d.

S. Vaišvilienė prie Vaisvilų ir Vilimų kryžiaus mirusiems atminti atskaito Olandijos korespondento klausimus.

Nuotr. A. Musnecko